

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра європейської економіки і бізнесу**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ**

**«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
05 Соціальні та поведінкові науки
051«Економіка»
«Міжнародна економіка»**

Форма навчання: дистанційна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему «**Офшорні компанії в міжнародному бізнесі**»

здобувача Федорової Катерини Геннадіївни

_____ (підпис)

Науковий керівник: д.е.н., доц. Федірко О.А.

_____ (підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації
здобувачів вищої освіти (ЕК)**

В.о. завідувача кафедри: д.е.н., доц. Федірко О.А.

_____ (підпис)

Київ 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра європейської економіки і бізнесу**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ**

**«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
05 Соціальні та поведінкові науки
051 Економіка
Міжнародна економіка**

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

_____ Столярчук Я.М.

«___» _____ 20__ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Федірко О.А.

«___» _____ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ
здобувачу вищої освіти *Федоровій Катерині Геннадіївни*

дистанційної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему: «Офшорні компанії в міжнародному бізнесі»

Тему затверджено наказом ректора Університету від «07» квітня 2023 р. № 570-ст

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах фахових наукових публікацій та аналітичних матеріалів

План кваліфікаційної магістерської роботи

Розділ 1	Теоретичні засади дослідження офшорних компаній <i>(термін подання – до 30 квітня)</i>
Розділ 2	Сучасний стан і тенденції розвитку офшорних компаній <i>(термін подання – до 20 травня)</i>

Об'єкт дослідження:	Діяльність офшорних компаній
Предмет дослідження:	Умови, фактори, тенденції та особливості діяльності офшорних компаній у міжнародному бізнесі
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	Дослідити діяльність офшорних компаній в міжнародному бізнесі

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	Розкрити суть і теоретичні засади офшорних компаній, еволюцію офшорів та визначити фактори та критерії успішного розвитку офшорних організацій.
У розділі 2	Проаналізувати сучасний стан, тенденції розвитку офшорів та проблеми розвитку офшорного бізнесу в Україні; Розкрити соціально-економічні наслідки впливу офшорної діяльності на українську економіку; Ідентифікувати перспективи розвитку офшорної діяльності в Україні.

**Завдання підготував
науковий керівник**

(підпис)

Федірко О.А.

(ініціали, прізвище)
«14» лютого 2023 р.

Завдання одержав студент

(підпис)

Федорова К.Г

(ініціали, прізвище)
«14» лютого 2023 р.

Реферат

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 60 сторінок, 1 таблицю, 5 рисунків, додатки. Перелік посилань нараховує 39 найменувань.

Офшорні компанії в міжнародному бізнесі

Об'єктом дослідження є діяльність офшорних компаній.

Предметом дослідження є умови, фактори, тенденції та особливості діяльності офшорних компаній у міжнародному бізнесі.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи - дослідження діяльності офшорних компаній в міжнародному бізнесі.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі завдання:

- розкрити сутність і види офшорних компаній;
- охарактеризувати етапи еволюції офшорних компаній;
- дослідити фактори та критерії успішного розвитку офшорних компаній;
- проаналізувати тенденції розвитку офшорних компаній в світі;
- ідентифікувати особливості регулювання діяльності офшорних компаній;
- виявити проблеми і перспективи розвитку офшорного бізнесу в Україні;
- оцінити наслідки офшорної діяльності для української економіки.

Практичне значення отриманих результатів: на базі отриманих даних надана оцінка можливостей використання результатів для удосконалення розуміння та регулювання офшорної діяльності у міжнародному бізнесі.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2023

Рік захисту роботи 2023

Ключові слова: офшори, офшорна діяльність, розвиток офшорів, управління, перспективи офшорингу.

В І Д Г У К

на кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувача факультету міжнародної економіки і менеджменту
освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»

Федорової Катерини Геннадіївни

на тему «ОФШОРНІ КОМПАНІЇ В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ»

- 1. Актуальність теми:** в умовах глобалізації зростають обсяги міжнародних фінансових операцій, в яких офшорному бізнесу належить особлива та неоднозначна роль.
- 2. Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи:** автором розкрито сутність та види офшорних компаній, охарактеризовано еволюцію офшорних компаній.
- 3. Наявність самостійних розробок автора:** автором проаналізовано тенденції розвитку офшорних компаній в світі, виявлено особливості регулювання діяльності офшорних компаній.
- 4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій** полягає в узагальненні проблеми розвитку офшорного бізнесу в Україні, а також оцінці наслідків офшорної діяльності для української економіки.
- 5. Наявність недоліків:** варто було б проаналізувати більше статистичних даних щодо офшорної вітчизняних та зарубіжних компаній.
- 6. Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК:** кваліфікаційна бакалаврська робота Федорової К.Г. має логічну будову, відповідає встановленим вимогам та рекомендується до захисту на ЕК з оцінкою 42 бали із 50.

Науковий керівник:

Д.е.н., доц., в.о. завідувача кафедри
європейської економіки і бізнесу

_____ О.А. Федірко

«25» травня 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОФШОРНИХ КОМПАНІЙ	5
1.1. Сутність і види офшорних компаній	5
1.2. Характеристика еволюції офшорних компаній	10
1.3. Фактори та критерії успішного розвитку офшорних організацій	14
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОФШОРНИХ КОМПАНІЙ	24
2.1. Тенденції розвитку офшорних компаній в світі	24
2.2. Особливості регулювання діяльності офшорних компаній	33
2.3. Проблеми і перспективи розвитку офшорного бізнесу в Україні	40
2.4. Наслідки офшорної діяльності для української економіки	48
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61
ДОДАТКИ	64

ВСТУП

Актуальність роботи. На міжнародній арені вже тривалий час затребуваним механізмом ведення бізнесу є створення та розвиток офшорних організацій. Постійний приріст фінансових операцій та труднощі регулювання зі сторони законодавчих органів викликають занепокоєння у представників багатьох держав, адже офшори впливають на економіку. Використання механізму власниками бізнесів різних рівнів дедалі частіше має негативний вплив на бюджет країн, що знаходяться в офшорних зонах. Регулювання та забезпечення стійкості економічних відносин є актуальною темою для розгляду в даній роботі. Реакції на проблеми світових країн не завжди є юридично обґрунтованими, тому важливо розглянути питання розвитку та впливу офшорних компаній на бюджет більш ретельно.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток офшорних компаній вивчався та досліджувався багатьма вченими. Особливо зважаючи на стрімкий розвиток офшорного бізнесу в світі, вищезазначена проблематика є дуже актуальною серед як зарубіжних, так і вітчизняних дослідників. Проблема офшорної діяльності в Україні стала предметом наукового аналізу таких вітчизняних дослідників: М. Карліна, З. Луцишин, В. Мартиненка, В. Гордієнка, М. Баймуратової, О. Бозуленка, О. Зоріної та ін. Серед зарубіжних науковців у сфері офшорної діяльності відомі праці: Р. Хендріксе, Р. Фернадеса, Я. Фіхтера, Д. Косе.

Мета і завдання роботи. Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є дослідження діяльності офшорних компаній в міжнародному бізнесі.

Для досягнення визначеної мети було поставлено наступні завдання:

- розкрити сутність і види офшорних компаній;
- охарактеризувати етапи еволюції офшорних компаній;
- дослідити фактори та критерії успішного розвитку офшорних компаній;
- проаналізувати тенденції розвитку офшорних компаній в світі;

- ідентифікувати особливості регулювання діяльності офшорних компаній;
- виявити проблеми і перспективи розвитку офшорного бізнесу в Україні;
- оцінити наслідки офшорної діяльності для української економіки.

Об'єктом дослідження є діяльність офшорних компаній.

Предметом дослідження є умови, фактори, тенденції та особливості діяльності офшорних компаній у міжнародному бізнесі.

Методи дослідження. Для вирішення завдань використовувались різноманітні наукові методи дослідження, а саме: діалектичний підхід, узагальнення та абстрагування, індукція й дедукція, аналіз і синтез, порівняння тощо.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів дослідження полягає в можливості використання результатів для удосконалення розуміння та регулювання офшорної діяльності у міжнародному бізнесі.

Інформаційна база дослідження. Базою дослідження є офіційні статистичні дані та аналітичні звіти міжнародних організацій (ООН, ФАТФ, ОЕСР), наукові публікації вчених-економістів (статті, монографії, тези доповідей тощо), звіти державних органів України, посібники з індексу фінансової безпеки тощо.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів і висновків, списку використаних джерел і додатків. Основний текст роботи становить 60 сторінку і включає одну таблицю і 5 рисунків. Список використаних джерел містить 39 найменувань. Роботу доповнено 2 додатками на 2 сторінках.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОФШОРНИХ КОМПАНІЙ

1.1. Сутність і види офшорних компаній

Держави, що відрізняються стрімким розвитком економіки, є вкрай багатими на наявність офшорних зон. Представниками офшорів виступають компанії, організації холдинги та певні канали в фінансовому секторі країн. Завдяки офшорній діяльності вдається знизити податки або взагалі їх уникнути. Подібний процес є результатом активного регулювання фінансового сектору, адже велика кількість підприємців не згодна з політикою. Обхід податкових структур офшорними компаніями стає дедалі важчим, однак з кожним регуляційним законом підходи вдосконалюються.

Розвиток офшорів тісно пов'язаний з виходом на ринок ТНБ та ТНК (банки та транснаціональні корпорації). Завдяки міжнародним трансфертним операціям рух фінансів стає оптимізованим між відправниками та отримувачами з точки зору податків. Під час поставок всередині корпорацій та компаній вводиться поняття “Трансферної вартості”. В результаті такого підходу держава, що входить до так званої офшорної зони, має обмежений доступ до податків або взагалі не має такого доступу. Всі материнські організації, що входять до холдингів та компаній, також не сплачують податки до держави, де вони зареєстровані, а отримувачами є офшорні країни.

В країнах, які входять до списку офшорних зон, діє велика корупція та системне відмивання грошей. Офшори мають негативні наслідки для правових держав та світової економіки в цілому, особливо для країн, що розвиваються. Щоб окреслити проблему та знайти підходи до вирішення цього важливого питання, в першу чергу необхідно розуміти поняття “офшор”. Що являє собою цей термін?

Офшорною організацією є компанія, яка має певні пільги з точки зору податкового навантаження. Така компанія зареєстрована в країні, що відноситься до офшорних зон. При проведенні імпорту та експорту популярність офшорної діяльності є дуже значною. Слід розуміти більш детально, що означає поняття “Офшор” [2]. “Офшор” – слово, що перекладається з англійської мови “Поза межами або Поза берегом”. Офшор є країною або певною територією, яка пропонує представникам інших держав значні пільги для оподаткування (інколи – відсутність податків). Тобто офшори відкриті для іноземних вкладень. Простими словами, офшор – територія, що надає бізнесу особливі податкові умови і можливість приховати реального власника компанії на цій території. Офшор може відноситись до юридичної особи чи компанії, яка зареєстрована в так званій офшорній зоні. Завдяки офшорам знижується навантаження на планування податків, що значно зменшує необхідність сплачувати великі суми до державних бюджетів. В результаті компанії, які зареєстровані в офшорних зонах, платять мінімальні податки, при чому функціонують офіційно та відповідно до законодавства країни [2].

Під час реалізації методу податкового планування найбільш ефективним та затребуваним методом є використання офшорів. Щодо визначення даного терміну: досить складно знайти типове та однозначне визначення поняття, адже кожна країна по-своєму інтерпретує та розуміє цей термін.

Термін “Офшор” вперше почав використовуватись в 19 сторіччі в Сполучених штатах Америки. Один з юристів звернувся до губернатора з пропозицією створити вигідні умови для бізнесу в Нью-Джерсі шляхом мінімальних податків. При цьому для ведення бізнесу головною умовою мало б стати оплата франшизного податку у невеликому обсязі.

Одразу після введення офшорної системи до Нью-Джерсі приєднався штат Делавер, де станом на 20 сторіччя реєстрацію пройшли більше півтори тисячі організацій. Завдяки зборам та франшизам Штати почали отримувати значний дохід, а тому формування офшорів почало поширюватись на інших територіях (Люксембург, Панама та ін). Протягом 1970 х років по світу з'явилося близько семи

десятків офшорних зон, а через двадцять років потому майже половина всіх фінансових світових операцій проводилася з урахуванням офшорних компаній.

Країни, що входять до офшорних зон, пропонують представникам інших держав досить привабливі умови. В першу чергу мова йде про зменшений реєстраційний внесок та зниження загальної системи оподаткування. Власники бізнесу оплачують лише збори під час реєстрації та отримання певних ліцензій. Такий підхід спрямовує велику кількість коштів на розвиток офшорної діяльності, але має негативний вплив на ринкову економіку. Після оплати послуг реєстрації, перереєстрації, отримання ліцензій тощо представник третьої країни отримує велику кількість переваг:

- досить швидкий та спрощений процес реєстрації організацій для бізнесменів, які не є резидентами офшорної зони;
- дуже вигідні умови для сплати податку на прибуток та інших податків;
- відсутність контролю валюти та фінансових операцій з боку держави;
- діяльність може бути анонімною;
- відсутність зборів, що є обов'язковими для реєстрації авто, обладнання, меблів та іншого устаткування в рамках ведення бізнесу.

На сьогодні найбільш вигідними та популярними місцями для ведення офшорної діяльності є Карибські країни (Аруба, Бермудські та Багамські острови), Сейшельські острови, а також деякі європейські країни (Мальта, Кіпр, Монако, Ліхтенштейн та інші). Азіатські офшорні зони також мають місце – Тонга, Сінгапур, Гонконг.

В сучасному світі відомо два ключові різновиди офшорів: країни, що мають дуже вигідні податкові ставки (наприклад Мальта, Андорра, Кіпр, Угорщина) та класичні офшори (Беліз, Карибські, Сейшельські острови та інші).

Середня ставка корпоративного податку у світі становить 22,6% стосовно першого виду офшорів. Якщо національна держава стягує корпоративний податок в два рази нижче, його можна назвати юрисдикцією з низьким рівнем оподаткування. Наприклад, корпоративний податок в Угорщині становить 9%, а на Кіпрі і в Ірландії - 12,5% [20].

Ці країни більш привабливі, ніж «класичні» офшори, з точки зору їх міжнародної репутації. Набагато простіше відкрити Корпоративний банківський рахунок для компанії, зареєстрованої в одній з цих юрисдикцій. Однак там подання фінансових звітів є обов'язковим, і аудит повинен проводитися за певних умов.

Переходячи до класичних офшорів, саме ці офшори мають на увазі журналісти, коли описують схеми ухилення від сплати податків і пишуть інші провокаційні статті. Це також офшори, які є головною мішенню міжнародних фінансових репресій.

Головною особливістю цих юрисдикцій є нульовий рівень податків, які вони стягують. Звільнення від корпоративного податку-не єдина податкова пільга, яку пропонують ці офшори. Часто вони не стягують ні податку на прибуток від капіталу, ні податку на спадщину, ні податку на глобальний дохід, ні податку на прибуток фізичних осіб для своїх резидентів тощо. Однак у будь-якій з країн існує державне мито, яке сплачується замість податків [20].

Реєстрація компанії там обходиться порівняно дешево, а процедура реєстрації займає близько одного тижня. Незважаючи на те, що в " класичному " офшорі існують вимоги до економічної обґрунтованості, управляти компаніями, зареєстрованими там, простіше і дешевше, ніж управляти оншорною компанією.

Раніше в більшості офшорних зон не потрібно було вести фінансову звітність і представляти її владі, а рівень захисту конфіденційності інформації був високим. Сьогодні записи необхідно вести, і в деяких країнах вони повинні бути представлені. Конфіденційність особистої інформації власників компаній все ще захищена, але не так добре, як це було раніше. Деякі держави приєдналися до групи країн, які практикують автоматичний обмін фінансовою інформацією. Найбільшим недоліком таких юрисдикцій є те, що вони знаходяться в різних чорних списках. Це означає, що зареєстровані там компанії мають труднощі з відкриттям банківських рахунків і піддаються репутаційним ризикам [37].

Такі держави пропонують досить вигідне податкове навантаження, а в деяких випадках і взагалі відмінюють податки. Наприклад, при виплаті дивідендів, прибутку з території інших держав немає потреби сплачувати додаткові податки. Подібні

рішення викликають у країн Європейського Союзу велике занепокоєння, однак офшорні зони вже протягом багатьох років не змінюють власних умов. Представники підприємств можуть реєструвати та вести бізнес на території країн. Деякі зони пропонують індивідуальні умови щодо капіталу, однак частіше не звертають уваги на резидентство, пропонуючи високі пільги та дуже доступні умови.

Юрисдикції, що входять до класичних різновидів офшорів, рекомендують організаціям використання форми “Міжнародна компанія”. Цей правовий підхід виключає необхідність виконання особливих умов та вимог. Керівником та акціонером може бути будь-яка юридична або фізична особа. Немає різниці, резидентом якої країни є власник та скільки капіталу він планує вкласти. Головною особливістю для створення компанії є відсутність податкового навантаження, а умовою для реєстрації вважається сплата лише реєстраційного збору в невеликому обсязі. Більшість країн, які входять до офшорних зон, не потребують від власників навіть податкової звітності (за виключенням Сейшельських островів). Однак умовою є заборона для ведення бізнесу на території країни, де зареєстрована офшорна компанія. Щоб дізнатись про представників офшорної компанії, потрібно звертатись до місцевих реєстрів. Цей факт говорить про високий рівень конфіденційності для власників, що є вагомою перевагою [37].

Кожна країна може запропонувати індивідуальні вимоги для реєстрації офшорної компанії. Для прикладу, якщо організація реєструється на території Сінгапуру, то власником та секретарем компанії має бути саме громадянин цієї країни. В Белізі, до слова, все навпаки: немає різниці, резидентом якої країни є власник. При цьому бенефіціар, секретар, директор або акціонер можуть бути однією і тією ж людиною. В деяких випадках немає потреби сплачувати статутний капітал, але необхідно мати фізичну адресу. Підсумовуючи варто зазначити про високий рівень ліберальності щодо реєстрації та ведення офшорної діяльності на території відповідних країн. При цьому для створення організації необхідно мати хоча б початковий капітал для оренди офісів та найняти працівників для ведення діяльності.

Офшорні компанії створюються з метою ведення бізнесу. На такі організації зазвичай реєструються власники, а також майно і фінансові активи. В результаті для

сплати податків потрібні лише невеликі суми, а в деяких країнах податкове навантаження взагалі відсутнє.

Завдяки офшорам можливе ведення бізнесу периферійно. Тобто можна закрити бізнес в країні резидента та зареєструвати його в офшорній зоні, а замовники та клієнти можуть користуватись послугами на території країни резидента. Для ведення бізнесу немає потреби у забезпеченні постійної локалізації. Клієнт може знаходитись в будь-якій іншій державі, незалежно від місцезнаходження власника.

Офшоринг – це процес, який здійснюється у трьох форматах: бізнес може переноситись до іншої держави; послуги бізнесу можуть надаватись в інших державах об'єднано з компаніями, які працюють на різних локаціях та об'єктах (дифузний офшор); локалізація за кордоном. Офшори мають здебільшого такі ж функції, що і класичний бізнес. Новоствореним компаніям пропонується консалтинг, наявність відділів кадрів, бухгалтерські обліки, дослідження, інженерні роботи тощо.

Нелокалізація вказується як визначення в багатьох статтях та наукових працях на тему офшорів. Під час проведення фінансового комітету у червні 2005 року під назвою “глобалізація економіки та переведення на периферію діяльності та робочих місць” цей термін охарактеризували так: офшоринг – це мікроекономічне ведення діяльності, що охоплює арбітражні процеси в несприятливих умовах для загальної ринкової економіки [36, с. 187] . Виконання рішень може здійснюватись на території третіх країн з мінімальним оподаткуванням.

1.2. Характеристика еволюції офшорних компаній

Сучасні офшорні бізнеси проходять декілька етапів свого становлення. Варто розглянути 6 ключових етапів розвитку.

На початковому етапі до 1950-х років процеси формування офшорів відбуваються епізодично. Відомий на той час термін “Податкова гавань” використовувався частіше, при цьому поняття “офшорна зона” з'явилося на 20 років раніше на території Люксембургу та Панами.

Другий етап (протягом 1950-80 х років) характеризувався розпадом світової колоніальної системи, що обумовило появу великої кількості нових незалежних країн, в яких почали з'являтися офшорні компанії. Країнам, що раніше були колоніями великих держав, зокрема Великобританії, необхідно було шукати способи до залучення інвестицій для покращення економіки. В результаті їх представники створювали умови для зниження податків, що значно зміцнило їх позиції на міжнародній економічному арені.

Третій етап (1980-90ті роки) характеризується розширенням діяльності офшорних компаній. Завдяки валютному контролю з боку Сполучених Штатів велика кількість країн накопичили серйозні фінансові зобов'язання. Жителі цих держав не бажали сплачувати високі податки до країни регулятора, а тому знаходили шляхи для вирішення питання у вигляді створення офшорних компаній. При цьому Сполучені Штати почали отримувати значні фінансові надходження від Карибських, Багамських країн, а також Гонконгу. США підтримували такі держави, пропонуючи відкриття філій та ліберальні умови з метою зниження податкового навантаження. Однак велика кількість податків на території країн, що розвиваються в економічному плані, лише стимулювала власників бізнесу до ведення офшорної діяльності. Вже з початку 1990х років країни, що розвиваються вперше намагаються зменшити вплив офшорів на економіку та виводити бізнес з офшорних зон, хоча й досить безуспішно.

В історії розвитку офшорних компаній важливе значення мав механізм під назвою "Ямайський човник", сутність якого полягала у тому, що президент Ямайки в 1970-х роках запровадив тотальний контроль обігу валютних коштів, що спонукало відправляти з території країни до Кайманових островів легкомоторні літаки з американськими доларами. Вже протягом декількох місяців країна зіткнулась з дефіцитом валюти, а тому навіть її представники почали звертатись до банківських установ Кайманових островів з проханням повернути готівку. В Перу також було заборонено вивозити готівку за межі країни, а тому це спонукало жителів вивозити гроші у валізах до Панами. В подальшому кошти розміщалися до офшорних компаній, але дефіцит в цих країнах тільки збільшувався.

Четвертий етап (кінець 90-х – початок 2000-х років) характеризується наймасштабнішим розвитком офшорів. В цей період з'являється величезна кількість схем офшорного бізнесу, які постійно вдосконалюються. Регуляторам стає все важче боротися з ними. Соціалістична система зазнає краху, а отже велика кількість країн переходить до тіньової економіки. Саме в цей період з'являється антиофшорне регулювання, що є викликом на світову фінансову кризу між 97-98 роками. Офшорні капітали почали використовуватись з метою широких спекуляцій.

П'ятий етап (2000 - 2005 рр.) характеризується посиленням законодавчого унормування діяльності офшорів. Починаючи з 2000 року антиофшорне регулювання набирає нових обертів, але дещо уповільнюється після терактів та інших соціальних проблем у великих країнах.

Шостий етап (з 2005 року до сьогодні) характеризується трансформацією офшорного бізнесу у контексті його адаптації до міжнародної регулятивної системи. При цьому офшорні зони постійно знаходять нові методи для заохочення резидентів інших країн. З боку представників держав з великою економікою з'являються спроби жорсткого регулювання офшорного бізнесу.

Класичні офшорні схеми на сьогоднішній день вже не є актуальними для бізнесу. Відтепер попитом користуються складні структури, які мають на меті використання офшорів та мідшорів.

Що означає «мідшор»? Мідшор-умовний "напівофшор", фінансово стабільні країни з гнучкою податковою ставкою для іноземних компаній. У мідшорах дотримуються принципів прозорості і ведуть відкриті реєстри компаній. Мідшорами можна назвати Гонконг, Ірландію і Великобританію. Мідшори, як теж впливає з назви, — соломонове рішення. Тобто, немає переваг офшорних компаній в плані податків в таких масштабах, проте послаблення все ж присутні. Мідшори дають дуже важливу опцію-можливість працювати повністю прозоро, без будь-яких способів приховати наявну інформацію про власника або те, як саме відбувається рух коштів по рахунку. Така прозорість дозволяє залучати набагато більш солідних клієнтів, ніж деякі офшорні схеми. Люди люблять фінансову відкритість, особливо коли її гарантують далеко не останні держави. У той же час, мідшорні пільги дуже

допомагають встати на ноги тим компаніям, яких підкосила фінансова криза останніх років.

Головна ціль діяльності – зменшення фінансових ризиків та збереження капіталу з урахуванням фінансових криз. Не дивлячись на відсутність серйозної актуальності класичних схем офшорів, вони все одно залишаються затребуваними для бізнесу серед представників країн, що розвиваються. Існує велика кількість переваг для власників бізнесів, що не є резидентами країн, які входять до офшорних зон, а саме: швидка реєстрація, що не потребує додаткових інструментів, значне зниження податкового навантаження, анонімність та конфіденційність інформації про власника, держава не здійснює валютний контроль фінансових операцій, доступ до американських, європейських та азіатських ринків, немає торгових тарифів та регуляторів з боку країн, а також можливість користуватись популярними послугами транснаціональних банківських установ. Офшорна діяльність розвивається дуже швидкими темпами, обсяг яких можна побачити на рис.1.1.

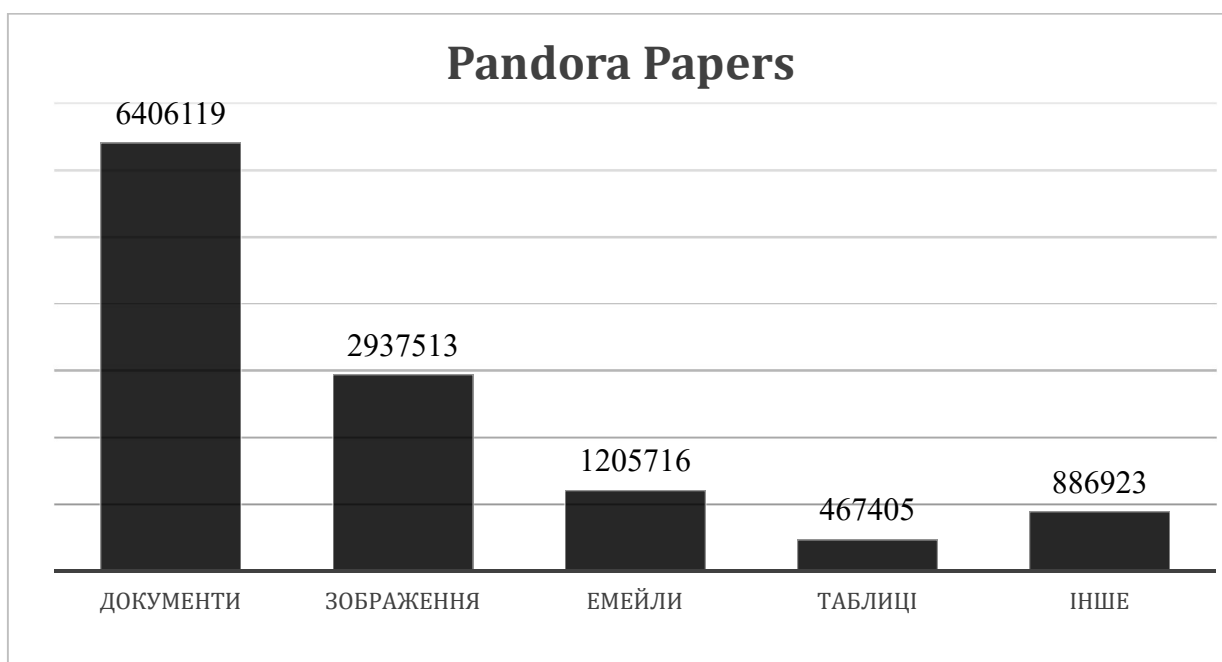

Рис. 1.1 – Витік файлів на прикладі Pandora Papers

Джерело: [36].

Крім позитивних факторів, реєстрація офшорної організації може мати негативні наслідки. По-перше, власнику може бути дуже складно вибрати

юрисдикцію, під якою планується реєстрація організації. При цьому на сьогоднішній день велика кількість країн вимушені під тиском здійснювати певні обмеження. В багатьох країнах партнерам доводиться проводити перевірку на предмет причетності компанії до офшорних зон. Якщо виявляється, що організація зареєстрована в офшорі, тоді бізнес-партнери можуть відмовитись від співпраці, що несе за собою фінансові ризики.

1.3. Фактори та критерії успішного розвитку офшорних організацій

Протягом останніх п'яти років ринок офшорингу претерпів значні зміни як у всьому світі, так і в Європі. Однак, його частка на ринку все ще обмежена, особливо в Франції. При розгляді факторів розвитку ринку можна виділити такі нюанси, як: зменшення витрат, супровід компаній та бізнесу до країн, які знаходяться на етапі становлення економічного розвитку, глобалізація економічної діяльності, прискорення виконання проєктів та необхідність використовувати новітні або застарілі технології під час ведення бізнесу.

Враховуючи вищевказані фактори, керівники компаній повинні усвідомлювати наявність такого явища і розробляти відповідну стратегію пошуку постачальників на етапі розробки продукту. Вони також повинні оцінювати ризики та вартість кожного проєкту, враховуючи чинники, які включають часові обмеження та динаміку ринків, такі як зміна витрат на робочу силу, навички та ризики.

Ключові переваги ведення офшорної діяльності як правило можна об'єднати у чотири групи факторів, а саме: полегшена доступність, зменшення податків, зниження фінансових витрат для оплати працівникам, а також покращення умов здійснення грошових операцій.

По-перше, організації, що зареєстровані в офшорах, можуть забезпечити більшу доступність для своїх клієнтів, переміщуючи їх обслуговування на периферію в місця, де вони можуть надавати цілодобову підтримку у початковому часовому поясі компанії. Цей тип доступності може бути недосяжним за економічно

вигідними тарифами у самому початковому часовому поясі компанії, але завдяки офшорингу це стає можливим за менші витрати. Наприклад, наявність фахівців з ІТ-підтримки, розташованих у країнах з різними часовими поясами, гарантує, що завжди є хто-небудь, хто допоможе клієнтам.

По-друге, завдяки офшорингу компаніям надається можливість зменшити витрати на трудомісткі процеси, такі як виробництво, клієнтська підтримка, розробка інформаційних технологій та програмування. Надання цих послуг в офшорних локаціях може бути дешевше. Вартість робочої сили не лише знижується, але й можна знайти більше зацікавлених людей, які готові виконувати завдання за зменшеною заробітною платою.

По-третє, країни, які мають багато офшорних робочих місць, активно шукають способи стимулювання компаній до встановлення своїх операцій та найму місцевих працівників. Це може мати позитивний вплив на їхню місцеву економіку і приносити користь самій країні та її населенню. З метою привернення компаній в офшори, такі країни можуть впроваджувати податкове законодавство, яке сприяє залученню іноземних компаній, що діють на їхній території.

По-четверте, зменшення операційних витрат може позитивно позначитися на грошовому потоці бізнесу. Відпущення цих фінансових ресурсів відкриває можливості для їх реінвестування у дослідження та розробки, що сприяє збільшенню прибутковості. Це означає зростання рівня прибутку та більше коштів, які бізнес-лідери можуть вкласти у розвиток тієї чи іншої організації.

Стосовно переходу на офшорний бізнес, попри можливі переваги офшорингу, існують кілька аспектів, які варто враховувати перед здійсненням таких змін.

По-перше, віддаленність розміщення бізнесу та відмінності у часовому просторі грає дуже важливу роль, адже варто враховувати проблеми, пов'язані з різницею у часових поясах, які можуть спричинити затримки у проектах або вплинути на продуктивність. Один зі способів подолання цього перешкоди - складання гнучких графіків виробництва, які враховують можливі затримки.

По-друге, проблеми з комунікацією, а саме наявність мовних і комунікаційних бар'єрів може ускладнити співпрацю. Щоб уникнути помилок та затримок, корисними можуть бути інвестиції у послуги перекладача або мовну підготовку для власника бізнесу та клієнта.

По-третє, нестабільна політична ситуація у інших країнах може значно впливати на геополітичні ризики, з якими зіштовхується компанія. Проведення досліджень та моніторинг геополітичних подій у відповідних сферах можуть допомогти передбачити можливі проблеми і розробити відповідні стратегії для зменшення впливу негативних наслідків.

Також перед початком реєстрації бізнесу за кордоном експерти рекомендують враховувати менталітет потенційних співробітників та їх основні соціальні потреби. Необхідно враховувати культурні потреби, а також поважати будь-які переконання працівників, інакше це може призвести до негативних наслідків у вигляді падіння компанії або недобросовісного виконання зобов'язань працівниками. Крім того, необхідно звертати увагу на ключові нюанси успіху, які допоможуть розвивати офшорний бізнес.

Не можна не згадати роль вищих керівників, яка є важливим фактором успіху для клієнта. Однак, внаслідок офшорингу можуть відбуватися скорочення робочих місць, а також можуть виникати труднощі у молодшому і середньому менеджменті. Для прикладу, в Швейцарії велика увага приділяється робочим відносинам між персоналом, а ізоляція колег є недопустимою. Тому підтримка вищого керівництва є надзвичайно важливою, і цей процес має бути помітним для інших працівників. Крім того, вище керівництво повинно бути активно залучене до керування програмою переходу ERP на периферію. Управління не може повністю покладатися на менеджмент середнього рівня, оскільки вони можуть стикатися з труднощами при прийнятті важливих рішень, від яких залежить розвиток компанії.

Enterprise Resource Planning (ERP) перекладається як «планування ресурсів підприємства». Цей термін відноситься до типу програмного забезпечення, яке використовується організаціями для управління такими повсякденними бізнес-операціями, як бухгалтерський облік, закупівлі, управління проектами, управління

ризиками та забезпечення нормативно-правової відповідності, а також управління ланцюгами поставок. Пакет ERP також включає рішення щодо управління ефективністю підприємства, яке допомагає планувати операції, складати бюджет та прогнози та створювати звіти про фінансові результати компанії.

Системи ERP об'єднують численні бізнес-процеси та забезпечують передачу даних між ними. Збираючи загальні операційні дані компанії з багатьох джерел, ERP-системи усувають дублювання та забезпечують цілісність даних за допомогою «єдиного джерела достовірних даних».

Сьогодні системи ERP відіграють вирішальну роль в управлінні тисячами компаній будь-яких розмірів у всіх галузях. Для цих компаній системи ERP так само необхідні, як електрика для роботи освітлення.

Перехід ERP на периферію впливає на спосіб керування підрозділами IT-відділу в організаціях, які є замовниками. Цей процес повинен бути добре спланованим і виконаним. Важливо уникати ситуації, коли керування змінами в організації відбувається саме по собі. Планування заздалегідь є ключовим аспектом, а не похідним напрямком. Працівники повинні мати чітке розуміння своїх обов'язків у нових умовах, і це може вимагати перепідготовки персоналу. Важливо не базуватися на припущеннях. IT-відділ повинен бути реструктуризований для успішної інтеграції ERP.

Впровадження ERP несе за собою необхідність додаткових фінансових витрат. Велику частину роботи потрібно переводити в офшорну діяльність, а тому класичне керування проектами переходить на інший план. Офшорні компанії повинні функціонувати попроєктно, щоб у власника була можливість впроваджувати принципи ERP та масштабувати бізнес. Оскільки офшоринг передбачає виконання роботи на відстані, важливо забезпечити стандартизацію процесів і норм. Ця стандартизація гарантує, що як місцеві, так і офшорні команди використовують спільні процеси, стандарти кодування, документації, угоди щодо найменувань і т.д. Такий підхід допомагає уникнути неправильних припущень і негативних наслідків.

Для прикладу можна порівняти використання програм у різних країнах: дослідження показало, що офшорні постачальники з Індії переважно використовують RMP framework, в той час як в Швейцарії та інших країнах Європи популярнішими є методології Prince2. Однак, офшоринг передбачає спільну роботу двох організацій для досягнення однакової мети, що вимагає ефективного проектного управління як з боку клієнта, так і з боку офшорного партнера. Успішність бізнесу значно залежить від складу проектної команди - від набору кваліфікованих фахівців, які виконують проект з перенесення ERP на периферію. Врахування міжфункціональних знань проектної команди відіграє важливу роль у формуванні складу команди для забезпечення ефективного надання послуг та успішного ведення бізнесу.

Під час чисельних інтерв'ю відзначалася важливість того, щоб офшорні компанії володіли принципами ділового спілкування. Оскільки офшорна робота переважно має технічний характер, персонал компаній, як правило, має технічні навички, а не функціональні. Це може створювати певний дискомфорт, адже вимоги ініціюються клієнтом або знаходяться на місці, де персонал краще розуміє бізнес-процеси. Окрім того, навіть якщо у робітників є розуміння бізнес-процесів, вони повинні дотримуватися місцевих нормативних актів та правил.

Ще одним важливим елементом команди є навички роботи з командами ERP-пакетів. ERP є складним набором навичок, які потребують спеціалізованого підходу. Команда повинна мати вміння ефективно працювати з ERP. Також варто зазначити, що якість персоналу офшорного постачальника грає важливу роль у формуванні команди. Іноді можуть виникати проблеми з якістю роботи офшорної команди, що впливає на її склад і ефективність.

Загалом, склад команди включає в себе різні аспекти, такі як комунікаційні навички, розуміння бізнес-процесів, вміння роботи з ERP та якість персоналу, які впливають на успішність офшорного проекту.

Офшорні компанії зазвичай функціонують у віддалених місцях, відокремлено від клієнта або місця виконання проекту. Особистий контакт та взаємодія є рідкісними. У зв'язку з цим, якість персоналу, який призначається, є

важливим фактором, оскільки вони виконують функції спілкування з клієнтами на місці. У той же час, персонал, який працює в офшорі, може мати меншу кваліфікацію. Існує думка, що постачальники можуть направляти менш кваліфікований персонал в офшорні компанії. Це може піддати сумніву якість офшорних результатів.

Досвід є ще одним важливим атрибутом складу команди. Досвід переходу ERP на периферію набувається через практичну роботу і не може бути повністю замінений академічними дослідженнями. Він потребує життєвого досвіду, а також власних переживань. Знання також є важливим аспектом командного складу. При офшорному перенесенні ERP знання повинні передаватися від клієнтської організації до офшорного постачальника. Знання також передаються з місця на місце в рамках офшорного контексту. Забезпечення належного рівня знань в команді та управління знаннями є важливими для досягнення успіху. Крім того, наявність лідерів в команді є ще одним атрибутом важливим для успіху. Лідери можуть забезпечити спрямованість команди, координацію та результативність роботи. Завдяки керівному складу команд з'являється можливість забезпечення лідерства, що має значний вплив під час переходу ERP на аутсорсингову діяльність.

Дуже важливо звертати увагу на відносини між людьми. Один з ключових факторів - це індивідуальні знання, тоді як склад проектної команди ґрунтується на професіоналізмі та вміннях, отриманих шляхом практики. У сфері послуг особливо важливі людські аспекти. Впровадження ERP на периферію також передбачає надання послуг. Присутність культурної різноманітності в формуючій команді має велике значення для культури співпраці. В команді необхідна культурна повага, а також вирішення культурних бар'єрів. Культурні розбіжності можуть призвести до непорозумінь щодо вимог, важливих термінів, очікувань на робочому місці тощо, і є найважливішим фактором успіху. Команди складаються з різних особистостей, і у багатьох випадках їх учасники ніколи не зустрічаються особисто, що може породити проблеми довіри. Це ще один чинник, що впливає на успіх перенесення ERP на периферію. Для ефективної колективної роботи важливо мати добру командну взаємодію. Забезпечення синергії віддалених команд є викликом у роботі з ними.

На додаток до вищесказаного, ефективне спілкування стало визначальним фактором успіху. Особливо це важливо в моделі "на місці: офшор", де взаємодія з клієнтами відбувається як у присутності, так і на віддаленій основі. У випадку віддаленої комунікації між швейцарськими клієнтами та офшорною командою в Індії, навички формулювання та зв'язку з клієнтами набувають великого значення. Враховуючи, що Індія є місцем офшорного розміщення та персонал офшорних підприємців володіє доброю англійською, але не мовами, якими розмовляють у Швейцарії, вимога володіння місцевими мовами стає ключовою для успіху в Швейцарії, яка має багатомовний контекст.

Враховуючи той факт, що команди частіше працюють віддалено, важливо мати чіткий комунікаційний план та розпорядок дня, щоб забезпечити своєчасне інформування відповідних співробітників. Для зміцнення комунікації рекомендується періодично проводити особисті зустрічі, які сприяють зближенню команд. Крім того, використання аудіо- та відео технологій допомагає зберегти зв'язок між географічно розподіленими командами. Інвестиції в комунікаційну інфраструктуру, таку як телеконференції, відеоконференції з дистанційною участю тощо, допомагають зробити комунікацію сильною та ефективною. Багато учасників опитування вважають, що комунікацію можна покращити шляхом формального та неформального спілкування між командою. Більш того, неформальна комунікація значно покращує формальну взаємодію учасників проєктів, що є гарантією успіху для компаній.

Для досягнення успіху у передачі ERP на офшор, важливо встановити правильні норми, що стосуються розподілу персоналу між місцем роботи та офшором, розподілу завдань між цими місцями та чіткого визначення робіт, які підлягають офшорингу. Неправильний баланс між місцевим та офшорним персоналом може стати ризикованим для всієї програми. Надмірний офшоринг може призвести до втрати переваг, які з ним пов'язані. Для успішного переходу на офшор, важливо мати здоровий баланс присутності персоналу на місці, який може координувати та розподіляти вимоги та артефакти між клієнтом та офшорною

командою. Також важливо мати місцеву команду, яка забезпечуватиме швидку реакцію та виконуватиме функції групи швидкого реагування.

Не потрібно вступати на компроміс з місцевими робітниками, при цьому важливо встановлювати обмеження. Багато учасників опитування висловили думку, що при визначенні того, що потрібно перевести в офшор, слід бути обережними. Існує думка, що технічну роботу, пов'язану з програмуванням, легше виконувати в офшорі порівняно з функціональною роботою. Інший підхід полягає в тому, що виявлення вимог найкраще виконувати на місці, тоді як подальшу роботу, пов'язану з технічним проєктуванням, кодуванням/конфігурацією, модульним тестуванням, доцільно виконувати за кордоном, перед тим як знову перенести роботу на місце для інтеграційного тестування, приймального тестування користувачів, впровадження та запуску.

Деякі учасники опитування [17, с.9] вважають, що це допоможе у збереженні бізнесу, а також скоротить робочі місця та запуск. Водночас реалізація виконується переважно за кордоном. Крім того, багато учасників опитування відмітили, що робота, яка має бути відправлена за кордон, повинна мати чіткі вимоги, очікування, критерії тестування і т.д. Визначення повинно бути чітким, оскільки команда буде працювати віддалено і має обмежену взаємодію з командою на місці.

Ключовим фактором успіху в перенесенні ERP в офшорну локацію є вибір відповідного офшорного партнера та побудова міцних партнерських відносин. Офшорний партнер має бути надійним та досвідченим, з встановленими зв'язками з клієнтами в тій самій географічній області, зокрема в Швейцарії. Технологічні можливості офшорного партнера повинні відповідати потребам клієнта в цій сфері. Посвідченням успіху є також досвід роботи офшорного партнера відповідної галузі, з урахуванням того, що успішне впровадження ERP вимагає глибокого розуміння конкретного сегменту. Незважаючи на свої невеликі розміри, Швейцарія має провідні компанії у багатьох галузях, таких як банківська, страхова, молочна та інші. Зважаючи на те, що офшоринг є довгостроковою угодою, фінансова стабільність обраного офшорного партнера відіграє вирішальну роль у досягненні успіху. Ключовими також є ефективність та пристосованість контракту до конкретних

потреб офшорного проекту, а також наявність міцного кадрового резерву та потужних імміграційних можливостей у партнера.

Офшорний партнер повинен вміти ефективно збільшувати свій персонал та швидко впроваджувати нові навички. Однією з причин, що спонукають клієнтів переходити на аутсорсинг ERP, є їх власні обмежені можливості впровадження повноцінної ERP-системи, і, отже, вони очікують від партнера гнучкості та масштабованості. Масштабованість має два аспекти - місцевий та офшорний, причому місцевий аспект є особливо складним. Місцева масштабованість означає, що партнер повинен мати здатність швидко надавати та розгортати персонал на місці з необхідними візами/дозволами на роботу. Отримання правильних робочих віз для персоналу має велике значення. Наприклад, в Індії, яка є офшорним регіоном, більшість працівників мають індійські паспорти і потребують проходити складні візові процедури для багатьох країн, в порівнянні з персоналом із західних країн. Це може призводити до затримок у виконанні проєктів.

Також варто враховувати, що в Швейцарії дозволи на роботу видаються кантонами, що означає, що якщо персонал офшорного партнера, який відправляється на роботу на місце в Швейцарії, повинен змінити кантон, потрібно провести процедури перенесення дозволу на роботу. Крім того, якщо персонал офшорного партнера має залишатися в Швейцарії на тривалий період, що складає кілька років, змінюється характер дозволу на роботу. У таких випадках кількість дозволів на роботу, виданих у певному кантоні, може бути обмеженою. Ці додаткові імміграційні ускладнення обмежують можливості офшорних партнерів, заснованих в Індії, що впливає на перехід до офшорного впровадження ERP та може нести за собою певні складнощі.

Важливою складовою успіху при перенесенні ERP на периферію є допоміжна інфраструктура, яка пов'язує місцеве розташування в Швейцарії і офшорне розташування в Індії. Надзвичайно важливими є швидкість та стабільність з'єднання. Рекомендується мати резервне з'єднання, що є доброю практикою. Компанії в Швейцарії часто уникають використання орендованих ліній або VPN-з'єднань через Інтернет. Важливо мати швидке підключення, оскільки повільне відкриття

документів, запуск додатків тощо при офшорному перенесенні веде до того, що продуктивність буде знижена значною мірою.

Забезпечення безпеки підключення та офшорного розташування є ще однією важливою складовою допоміжної інфраструктури. Особливу увагу приділяють цьому питанню організації-клієнти, зокрема ті, які діють у банківській сфері, оскільки Швейцарія вважається ключовим центром банківської справи. Вони вимагають створення безпечних та ізольованих робочих зон в офшорних локаціях. Також великий акцент приділяється використанню різних інструментів. Доступні інструменти для спільної роботи, проєктного управління, технічних розробок тощо допомагають забезпечити ефективний та швидкий перехід.

РОЗДІЛ 2.

СУЧАСНИЙ СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОФШОРНИХ КОМПАНІЙ

2.1. Тенденції розвитку офшорних компаній в світі

Розвиток офшорного аутсорсингу в останні роки потерпає великих змін. У зв'язку з цим досить цікаво підвести підсумки та дослідити процес. За рахунок великої кількості думок та коментарів можна зробити припущення, що офшорний аутсорсинг має більш велике значення для світового бізнесу.

Під час дослідів американських компаній можна зробити висновок, що ситуація з офшорами в багатьох країнах має велику кількість відмінностей. При цьому, найбільш успішними прикладами можуть слугувати кейси з практик Сполучених Штатів Америки. США є державою, яка започаткувала та почала найбільше заохочувати представників інших країн для ведення офшорної діяльності. Крім того, на сьогодні пропонуються такі ж послуги в деяких штатах. Тенденція розвитку офшорних аутсорсингових ринків продовжує бути позитивною, але необхідно враховувати деякі чинники, які можуть уповільнити його зростання. Один з таких чинників – це негативне сприйняття офшорних практик у громадськості та серед політиків, які вважають, що це загроза для внутрішніх робочих місць.

Незважаючи на даний факт, офшорний аутсорсинг став невід'ємною частиною бізнесу американських компаній. Багато організацій все ще мають стрімку потребу знижувати витрати, щоб конкурувати на ринку, і вважають офшорний аутсорсинг одним із шляхів досягнення цієї мети. У той же час, зростання "непрямого" офшорного аутсорсингу стало можливим завдяки традиційним сервісним компаніям, таким як EDS, CapGemini, Accenture або IBM, які розширюють свою присутність у країнах з низькими витратами на робочу силу шляхом партнерських відносин або створення прямих філій.

Велика кількість американських організацій, як правило, не передають на аутсорсинг проекти, які виконуються їх внутрішніми відділами. Замість цього вони починають надсилати в офшорні зони задачі, які вже виконуються місцевими зовнішніми підрядниками.

Вже протягом тривалого часу Індія є найбільшим постачальником офшорних послуг для американських компаній з історичних та мовних причин. Лідери на ринку, такі як Satyan, Infosys або Wipro, зафіксували від 20-40% зростання свого бізнесу між 2003 і 2004 роками. (джерело: звіт). Мексика і Канада, які межують зі Сполученими Штатами, також сподіваються отримати перевагу завдяки своїй географічній близькості до американського ринку. Для більшого розуміння ситуації візьмемо приклади з країн Європи. На європейській арені, за виключенням Королівства Британії, офшорна діяльність знаходиться на початковому рівні.

Хоча велика кількість компаній виявляють інтерес до офшорного аутсорсингу та заявляють про готовність розпочати подібну діяльність, лише деякі з них дійсно реалізують офшори у великих обсягах. Враховуючи дослідження Forrester, яке мало місце у 2004 році, серед 510 європейських організацій, лише 15% співпрацюють з постачальниками з низькими витратами робочої сили, такими як країни Східної Європи, Азії або Північної Африки. 70% респондентів заявляють, що їхні контракти закінчуються до кінця 2005 року. У Великій Британії та Ірландії, що є передовими країнами Європи в офшорному аутсорсингу, припадатиме 73% європейських витрат на офшори, що має дуже вагоме значення для економіки.

Ірландія та Британія вдвічі більше користуються офшорними послугами, ніж, наприклад, представники Франції (виключаючи пілотні проекти). Французькі лідери не бажають встановлювати офшорні принципи, оскільки вони можуть мати негативний вплив на економіку країни. Витрати на офшорні послуги будуть зростати постійно та впевнено, навіть якщо європейські та інші країни будуть вести стриману політику.

У період з 2005 року лише 6% осіб, які приймають відповідні рішення, планували спрямувати не менше 30% своїх ІТ-витрат на офшори. Проте протягом

наступних трьох років цей показник збільшиться на 12%, переважно на розробку, обслуговування та впровадження пакетних додатків.

Організації, що співпрацюють з офшорними постачальниками, в цілому задоволені і вважають їхні послуги більш вигідними з точки зору співвідношення ціна/якість, ніж послуги великих традиційних компаній, таких як Cap Gemini або EDS. Проте, коли мова йде про стратегічні сфери, такі як експертиза бізнес-процесів, консультування або галузеві знання, вони все ж вважають за краще звернутися до останніх. Відбір постачальників є важливим критерієм в офшорній діяльності

Одержавши признання в світі за успіх в сфері офшорних послуг, Індія спонукає все більше країн долучитись до цього ринку, з огляду на перспективи його зростання в найближчому та середньостроковому майбутньому. Тому все більше країн прагнуть просуватися як постачальники подібних послуг.

Стосовно надання послуг з реєстрації офшорів, держави зі значно нижчими заробітними платами в ІТ-галузі можуть потенційно претендувати на роль офшорних постачальників. Однак, виявляється, що заробітна плата не єдиний критерій, який замовники враховують при виборі постачальника послуг. Якість університетів, наявність кваліфікованих ресурсів, вартість телекомунікацій, мовні навички клієнтів, політична стабільність та законодавство - усі ці фактори важливі для врахування. Географічні та мовні обмеження також обмежують доступ країн-постачальників до різних клієнтів по всьому світу. Тому існують географічні регіони, які спеціалізуються на наданні послуг конкретним цільовим ринкам у світі.

Можна почати з того, що лідером у сфері надання офшорних послуг вже протягом десятків років вважається Індія. Завдяки своєму початковому напрацюванню (навчання, прийняття високих стандартів якості, політична підтримка), вона вдалася досягти успіху і захопила 80% світового ринку офшорних послуг на аутсорсі.

Головними ринками збуту цієї країни є Сполучені Штати та Англія. На території Індії працює велика кількість фахівців в ІТ сфері – приблизно 450 000 працівників. Завдяки великій кількості населення здійснити державне регулювання

та забезпечити потреби податкового законодавства – досить складне завдання. Однак, на ринку праці існує напруженість, особливо щодо найбільш кваліфікованих спеціалістів, що може призвести до зростання заробітної плати. Індія уважно ставиться до цієї ситуації і іноді навіть використовує іноземні ресурси, щоб задовольнити потреби клієнтів.

Переходячи до Сполучених Штатів, ключовими постачальниками для США є Мексика та Канада завдяки географічній близькості цих країн. Держави входять до НАФТА та мають можливість надавати велику кількість клієнтів для ведення офшорної діяльності.

Канада використовує переваги англійської мови та відсутності культурних розбіжностей, що дозволяє знизити ризики. Вона активно позиціонується, перш за все, у сфері розробки програмного забезпечення та обслуговування додатків для різних пристроїв.

Послуги з розробки ПО та обслуговування забезпечення також пропонуються Мексикою. Не дивлячись на невисокий рівень кваліфікації мексиканських працівників, США активно користується їх послугами розробки та технічних робіт. За рахунок розвитку більш вдосконалених навичок, Мексика може стати важливим учасником у секторі офшорних послуг. Однак, не можна забувати інші країни в Латинській Америці, які також позиціонують себе як офшорні постачальники. Наприклад, це Бразилія, Аргентина, Ямайка і Венесуела. Вказані держави активно спрямовані на США і Європейський союз.

На світовій арені виділяються деякі країни Європи, в першу чергу Ірландія. Протягом останніх десятиріч Ірландія вибрала розвиток сфери ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій) як свій основний курс. Уряд створив сприятливі умови для приваблення іноземних інвесторів, такі як податкові пільги, ефективна та доступна телекомунікаційна інфраструктура і гнучкість в галузі працевлаштування. Це призвело до того, що Ірландія стала однією з провідних країн у експорті програмного забезпечення, приваблюючи американські компанії, які знайшли в ній сприятливі умови для інвестицій і схожість у культурному

аспекті. Такі великі гравці, як Microsoft, Cisco, Nortel, IBM, HP, Intel і Dell, відкрили свої європейські центри розробки в Ірландії.

Проте, успіх Ірландії також має свої негативні наслідки. Не вдається збільшити кількість кваліфікованих місцевих фахівців, а заробітна плата значно зросла. В результаті, Ірландія втрачає свою репутацію як дешевий офшорний постачальник і навіть сама використовує постачальників з Індії для деяких видів розробок. Велика кількість колл-центрів переїхали в країни з більш низькими витратами.

Іншими країнами є пострадянські країни, для яких необхідні певні зусилля, щоб зайняти відповідне місце на світовому ринку як офшорні постачальники, незважаючи на їхні великі потенціальні можливості. Ці країни мають якісну академічну базу і значний запас кваліфікованих ресурсів за конкурентною ціною порівняно з іншими країнами Європи. Проте, для досягнення успіху, необхідні поліпшення в телекомунікаційній інфраструктурі, створення більш сприятливих умов для приваблення інвесторів, спрощення бюрократичних процедур, посилення захисту прав клієнтів та інтелектуальної власності. Корупція та економічна нестабільність також створюють перешкоди для європейських та американських клієнтів. Незважаючи на це, такі визначні компанії, як Boeing, Intel, Sun або HP, вже знаходяться там, використовуючи передовий досвід та прагнучи до майбутнього успіху.

У Східній Європі інші країни, такі як Болгарія, Чехія, Угорщина, Польща та Румунія, виступають як "прибережні" постачальники для країн Західної Європи, аналогічно тому, як Мексика та Канада виконують цю роль для Сполучених Штатів. Ці країни пропонують подібні переваги і недоліки, як Росія та Україна, але зазнають додаткових переваг завдяки своєму географічному розташуванню, що дозволяє бути ближче до своїх клієнтів, а також членству в Європейському Союзі. Саме це є вагомим перевагою та відкриває нові можливості.

Настурним пунктом є країни Азії, і першими йдуть Філіппіни, які серед лідерів офшорних ІТ послуг перше місце займають перше місце. На сьогоднішній

день постачальник пропонує дуже вигідні умови, а також вважається кращою альтернативою Сполученим Штатам та Індії.

Держава має талановитих фахівців в галузі інформаційних технологій і має історичні зв'язки з іншою державою. Телекомунікаційні мережі розвинуті завдяки своєму власному розвитку і використанню передових технологій. Ефективність праці та якість продукції забезпечують високу репутацію цієї країни як постачальника програмного забезпечення. Крім того, вміння володіти англійською мовою допомагає їй привертати клієнтів у галузі бізнес-процесів. Проте, необхідно вирішити питання політичної стабільності, щоб максимально використати наявні ресурси і стати провідним гравцем на офшорному ринку, зосередженому на співпраці з іншою країною.

Слідом за Індією йде Китай, який висторично є конкурентом Індії, здатним створити велику кількість переваг на офшорному ринку. Справді, Китай має свої власні переваги, які відрізняються від тих, що були у Індії, коли вона розпочала свою роботу в офшорній сфері в 90-х роках. Це включає значне населення, мільйони людей, що отримують вищу освіту в університетах (щороку 350 000 студентів отримують вищу освіту у сфері комп'ютерних наук або загальної інженерії), високу працездатність та одну з найнижчих рівнів заробітної плати.

Набагато більшим викликом для Китаю є те, що клієнти, які використовують офшорні послуги, шукають альтернативи до Індії з метою диверсифікації своїх джерел ІТ-послуг (заходи "Глобального джерела"). Уряд Китаю розуміє поставлені перед ним задачі і активно розвиває галузь нових технологій, зокрема в офшорних послугах, з метою стати лідером. Проте цього недостатньо, щоб переконати клієнтів у необхідності масового аутсорсингу їх ІТ-проектів в Китаї.

Мовний бар'єр та культурні відмінності значно більші, ніж в Індії, яка пройшла період колонізації англійськими колоністами протягом багатьох десятиліть, використовує англійську мову в університетах для навчання інформатики та продовжує активно взаємодіяти з Англією.

Три країни, такі як Близький Схід та Африка: Туніс, Алжир, Марокко, пропонують свої офшорні послуги переважно для Франції, оскільки ці країни мають спільну мову і, як колишні колонії або протекторати, вони мають певну культурну близькість. Географічне розташування недалеко від ринку Європейського Союзу дозволяє їм виступати як "прибережні" гравці. Маврикій, хоча й знаходиться на більшій відстані, але має багато інших переваг, також приєднується до змагання за офшорні послуги з метою зробити його ключовим економічним пунктом. Деталі про Маврикій наведені у розділі 2.3. Інші країни Африки, такі як Південна Африка, Мадагаскар або Сенегал, також пропонують послуги офшорного аутсорсингу. На даний момент існує список 50 найбільш популярних напрямків аутсорсингу. Аналіз цього списку дозволяє мати чіткий та короткий оглядом і характеристики кожної з країн. Детальніше про критерії можна дізнатися з таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Селективні популярні напрямки аутсорсингу

Країна	Кадровий резерв	Конкуренція	Експлуатаційні витрати конкурентів	Операційний ризик	Час у дорозі	Міське населення	Індекс цін	Нестійкість	Володіння англійською мовою	ІРЧП	Культурна Сумісність	ІКТ-технології	Всього
Словенія	0.3	0.3	0.67	0.42	0.86	0.55	0.40	0.98	0.94	0.95	0.41	0.47	77.22
Південна Африка	0.48	0.27	0.58	0.47	0.42	0.66	0.56	0.95	0.97	0.74	0.65	0.20	76.68
Україна	0.42	0.32	0.58	0.32	0.90	0.69	0.78	0.94	0.75	0.79	0.10	0.67	76.54
Індонезія	0.52	0.23	0.76	0.36	0.27	0.55	0.69	1.00	0.69	0.74	0.13	0.65	76.42
Словачія	0.38	0.33	0.61	0.48	0.87	0.54	0.47	0.98	0.87	0.90	0.16	0.34	76.31
Південна Корея	0.6	0.21	0.48	0.42	0.29	0.81	0.30	1.00	0.81	0.95	0.34	0.90	75.23
Марокко	0.54	0.24	0.66	0.39	0.80	0.62	0.62	0.98	0.61	0.71	0.40	0.17	75.21

Настною країною є Ізраїль, який на Сході Середземномор'я вже забезпечив собі вплив у сфері інформаційних технологій, і тепер його не можна вважати країною, що не розвивається. Тут привабливість полягає не лише у низьких

витратах, але і в рівні, що майже рівнозначний європейському та американському ринку офшорних послуг. Не дивлячись на великі успіхи у цьому напрямку, регіон постійно стикається з політичною нестабільністю, що відштовхує потенційних інвесторів. Саме тому Ізраїль прагне позиціонувати себе як високопрофесійного учасника з великою кількістю передових технологій.

Щодо останніх подій в офшорній сфері: в 2016 році стався витік даних з юридичної компанії Mossack Fonseca, відомий як "Панамські документи". Цей витік документів, включаючи 11,5 мільйонів записів, розкрив популярність використання офшорних схем та їхню роль у приховуванні активів. Глобальна громадськість обговорювала цей скандал, а Європейський Союз передав справу до спеціального Комітету PANA (комітет з розслідування випадків відмивання грошей, уникнення та ухилення від сплати податків). Незважаючи на це, результати розслідування були досить незначними. Деякі країни, такі як Мальта, Великобританія та Ісландія, вживали певні заходи після витоку документів, наприклад, стягнули недоплачені податки або змінили політичних представників. У той же час, українська влада не проявила бажання вжити суттєвих заходів стосовно податкових платників. Рік потому сталась ще одна подія – злив інформації був більш масштабним. Компанія Appleby, що має дуже велику та впливову базу даних, зазнала хакерської атаки. Даний витік мав дуже серйозні негативні наслідки для політичних діячів та відомих людей, при цьому активи були дуже великої вартості.

Звісно, серед цих документів можна знайти згадки про таких видатних осіб, як королева Великобританії, королева Йорданії, довірені особи Дональда Трампа і Джастіна Трюдо, а також відомі зірки, як Мадонна, Кіра Найтлі і Боно. Цікавим фактом є те, що дані були вкрадені вже у 2016 році, але стали відкритими лише у листопаді 2017 року. Компанія Appleby, яка має 119-річний досвід на ринку, могла накопичити значну кількість цікавої інформації протягом цього періоду. Можна припустити, що вибір хакерів упав саме на компанію Appleby не випадково, а "витік" інформації був стратегічною акцією для насолодження ситуації. Крім того, варто враховувати, що в даний час Європейський Союз і Великобританія ведуть

переговори про умови виходу останньої з ЄС, а офшорні скандали, пов'язані з британськими коронованими та заморськими територіями, можуть вплинути на переговорний процес. ЄС може використати цю ситуацію як підставу для посилення своєї позиції, оскільки використання офшорів та ухилення від оподаткування суперечить політиці Європейського Союзу.

Процес прийняття чорного списку офшорних зон прискорився завдяки витокам інформації з відомих баз даних та джерел. У результаті, у цей список потрапили 17 юрисдикцій, зокрема: Американське Самоа, Барбадос, Бахрейн, Гренада, Гуам, Макао, Маршаллові острови, Монголія, Намібія, ОАЕ, Палау, Панама, Самоа, Сент-Люсія, Тринідад і Тобаго, Туніс та Південна Корея. Під час оцінки офшорного статусу країни враховувалися такі фактори, як прозорість податкових режимів, рівень податків і відповідність ініціативам щодо уникнення подвійного оподаткування (BEPS). Деякі експерти висловили критику щодо затвердженого списку та вважають його "політично зумовленим", оскільки він не враховує економічні відносини з перерахованими юрисдикціями в ЄС, а також не включає ключові класичні офшорні зони, такі як Сейшели, Беліз, Британські Віргінські острови та інші популярні території. У затвердженому документі відсутні будь-які санкції щодо офшорних зон, але рекомендується вжити заходи протидії на рівні держав, наприклад, посилення контролю над операціями, застосування правил для контрольованих закордонних компаній, обмеження коштів на розділ витрат, введення додаткових податків тощо.

Кожна країна-член Європейського Союзу вирішуватиме самостійно, які контрзаходи є для неї прийнятними. Деякі країни мають власні більш широкі списки офшорних зон та правила боротьби з ними. Крім "чорного" списку, також буде створений "сірий" список, що включатиме 47 юрисдикцій, які частково відповідають стандартам ЄС та обіцяють внести покращення у найближчому майбутньому. Списки будуть переглядатися щорічно, тому ситуація може змінюватися значно.

Офшорні юрисдикції продовжуватимуть під суворим контролем і впливом від країн, які прагнуть "податкової справедливості", а також від міжнародних

організацій. Заходи для боротьби з розмиванням оподаткованої бази та ухиленням від оподаткування будуть вдосконалюватися і посилюватися. Здається, що після витрачених зусиль та значних коштів, зацікавлені учасники світової економіки не дозволять зворотного руху. Знову можуть повторитися скандальні витoki даних, що примусить офшори співпрацювати зі світовими економіками. Представники бізнесу можуть працювати зі складнощами, що особливо стосується банківських установ. Саме тому вже сьогодні вкрай важливо розглядати альтернативні юрисдикції та економічні моделі з урахуванням нових податкових систем. Це допоможе зберегти нерви, а також заощадити кошти і дорогоцінний час.

2.2. Особливості регулювання діяльності офшорних компаній

Організації-офшори керуються агентами чи представниками на щоденній основі. Хоча є обмеження національної юрисдикції, директори материнської компанії можуть мати прямі повноваження підпису та представництва за контрактами та банками. Проте, компанії-офшори зазвичай надають своїх директорів своїм клієнтам, що дозволяє компаніям працювати ефективно, зберігаючи при цьому анонімність.

У сучасному світі процес офшоризації економіки стає все більш розповсюдженим, охоплюючи майже всі країни. За даними ОЕСР, річні втрати світової економіки через офшори складають приблизно 20 трлн доларів США, що становить 10% економіки держав. Протягом останніх років представники світових держав виражають стурбованість щодо функціонування офшорних схем. Кожен рік опрацьовуються нові методи та підходи для боротьби. Саме тому слід зазначити, що процес деофшоризації набуває обертів лише зараз, хоча поки що складно сказати про колосальні успіхи. Регуляція офшорних механізмів в правовому полі здійснюється організаціями міжурядового сектору. Зазвичай цим займаються країни, які досягли успіхів у економічному розвитку та занепокоєні діяльністю тіньової економіки. Так наприклад, на Кіпрі, як відзначають експерти, українські

компанії та українські багатії зберігають понад 30 млрд.дол. США, зароблених в Україні. Це можна пояснити тим, що між Україною та Кіпром підписано договір про уникнення подвійного оподаткування та підтримку іноземних інвестицій [38].

Важливу функцію у розвитку офшорних юрисдикцій відіграє ОЕСР, організація економічного співробітництва та розвитку, заснована у 1961 році. Проте, щодо боротьби з недобросовісною податковою конкуренцією, ОЕСР не має повноважень на накладання санкцій або прийняття інших заходів. Вона пропонує лише рекомендації для держав, що є учасницями.

В рамках звіту BEPS (про розмивання податкової бази та виведення прибутку з оподаткування) була представлена Дорожня карта, яка має на меті забезпечити країнам отримання належного прибутку від оподаткування, підвищити рівень транспарентності та поліпшити обмін інформацією. Вона спрямована на запобігання штучному перенесенню прибутку до низькоподаткових юрисдикцій, забезпечення більшої передбачуваності та надійності для бізнес сектору.

План BEPS має п'ятнадцять пунктів і призначений для запобігання "подвійному неоподатковуванню", яке практикують багато транснаціональних компаній. Світ почав розробляти нові правила для роботи з офшорами, хоча план BEPS ще не повністю реалізований, він вже впливає на плани великих міжнародних компаній, які змушені реструктуризуватися. На сьогодні найбільш впливовою міжнародною організацією в боротьбі з відмиванням грошей є ФАТФ (Фінансова робоча група з питань боротьби зі відмиванням грошей), яка була створена в 1989 році на саміті G-7 в Парижі. ФАТФ має на меті встановлення стандартів та сприяння ефективному виконанню заходів по боротьбі з відмиванням грошей, фінансуванню тероризму та іншими загрозами для фінансових систем різних країн.

ФАТФ розробив ключові принципи, які стали міжнародним стандартом у боротьбі з відмиванням грошей, фінансуванню тероризму та поширенням зброї масового знищення. ОЕСР і ФАТФ виконують міжнародне організаційно-правове регулювання офшорного бізнесу та боротьбу з недоброчесною податковою конкуренцією, використовуючи наступні засоби:

- створення нових законодавчих актів на території країн, що входять до офшорних зон, мова йде про зменшення лібералізації податків та контроль компаній в плані обігу грошей;
- надання доступу податкових державних організацій до фінансових операцій офшорних компаній, а також необхідність у наданні фінансових звітів;
- відмова від угод з країнами, що ліберально відносяться до реєстрації офшорного бізнесу, та держав, що є спонсорами відповідних юрисдикцій. Також до основної угоди УЗПО вносяться додаткові положення щодо обміну інформації між країнами щодо офшорної діяльності;
- адміністрування податків – створення нових засад та принципів регулювання.

При вивченні досвіду країн у процесі деофшоризації економіки, варто згадати про концепцію CFC (контроль над іноземними компаніями), яка спрямована на запобігання ухиленню від сплати податків за допомогою офшорних компаній. Згідно з цією концепцією, прибуток зарубіжної компанії, що контролюється резидентами певної держави, враховується як прибуток цього резидента для оподаткування. Таким чином, власники офшорних компаній не мають законної можливості уникнути оподаткування за місцем свого проживання, якщо вони використовують ці компанії для накопичення зарубіжних доходів.

Сучасні правила оподаткування контрольованих іноземних компаній (CFC), що входять до плану BEPS, є ефективним інструментом боротьби з міжнародним ухиленням від оподаткування, що супроводжується офшорним бізнесом. Цими правилами визначають контрольні-інформаційні та фіскальні цілі, контролюючий Кік і доходи, на які накладаються відповідні податки.

Значний вплив на міжнародно-правове регулювання офшорних організацій здійснює рада з фінансової стабільності (РФС). Ця організація є міжнародною, адже була створена 20 індустриальними державами. Вперше організація зібралась на самі в 2009 році в столиці Великобританії. Головна мета цієї організації – пошук нових механізмів для боротьби з офшорами, а також виявлення проблем, які можуть сприяти розвитку тіньових економік та відмиванню грошей. Для вирішення

цих питань використовуються методи регуляційної правової політики на території країн.

Рада з фінансової стабільності (РФС) координує зусилля держав у боротьбі з недобросовісною податковою політикою. РФС наголошує на необхідності, щоб офшорні юрисдикції дотримувалися міжнародних стандартів фінансового регулювання, прозорості та співпраці з урядами країн з високими податками. У випадку невиконання офшорними юрисдикціями цих вимог, можуть бути застосовані санкції, включаючи вимогу повернення фінансової допомоги від Міжнародного валютного фонду та інших міжнародних фінансових інституцій. РФС розробила пакет заходів для офшорних юрисдикцій, спрямованих на впровадження змін до національного законодавства відповідно до встановлених стандартів та норм.

Регулювання офшорної діяльності також здійснюється країнами ЄС. В рамках дій Європейського Союзу для вирішення проблеми використовуються наступні методи:

- впровадження податків на іноземні доходи та контроль звітності;
- переслідування принципів чесної податкової конкуренції;
- боротьба з доходами та надходженнями, які отримуються незаконним способом;
- заборона на вивіз коштів (грошових капіталів).

На території Європейського Союзу в 1997 році була створена спеціальна комісія з метою виявлення та розробки заходів для боротьби з офшорними практиками і розробки пропозицій щодо гармонізації оподаткування капіталу, який перекочував за кордон. Комісія узагальнила 66 заходів, які вважалися шкідливими для фінансової системи ЄС. У липні 2005 року ЄС прийняла директиву щодо оподаткування особистих заощаджень, яка зобов'язувала країни-члени ЄС, а також їх залежні території, поетапно скасувати законодавство про банківську таємницю (протягом семи років) і встановити обмін податковою інформацією на підставі укладання податкових угод. В наш час політика ЄС щодо офшорних механізмів

знає змін, і ці зміни часто призводять до ускладнення умов для офшорної діяльності.

Європейська комісія постійно вживає нових заходів щодо законодавства для гармонізації податкової структури. В країнах ЄС наявне податкове навантаження на репарації.

Останнім часом відбулася значна активізація у міжнародній боротьбі з офшорними практиками, а це, зокрема, стало наслідком розголошення "Документів Пандори" - об'ємного пакету фінансових документів, який був зроблений доступним громадськості журналістами-розслідувачами. Ці документи розкривають складні фінансові операції, пов'язані з офшорними юрисдикціями, залучаючи сотні високопосадових осіб з усього світу, включаючи політиків з понад 100 країн. Вони містять банківські виписки та записи про володіння активами, розташованими на різних офшорних територіях, таких як Британські Віргінські острови, Беліз, Панама, Південна Дакота, Самоа, Сейшельські острови та інші, які приваблюють інвесторів, які прагнуть забезпечити конфіденційність своїх операцій.

Авторитетні міжнародні організації в сфері фінансів, а також політичні діячі, відтепер все частіше будуть звертати увагу на наступні питання:

- ведення офшорного бізнесу, як загроза для демократичного світу;
- економіка, що піддається офшоризації, має негативні глобальні наслідки;
- треті сторони мають бути притягнутими до відповідальності згідно законодавства.

Деякі експерти відзначають, що проблема виведення коштів в офшорні юрисдикції та ухилення від сплати податків видатними посадовими особами не може проходити непоміченою спеціалізованими фінансовими установами або судами. Це означає, що існує "кругова порука" у багатьох країнах, включаючи всі гілки влади, що створює пряму загрозу принципу правової держави, що є основою демократії.

Інші дослідники наголошують на тому, що приховування багатства найбагатшими людьми планети, включаючи незаконно набуті активи, сприяє зростанню глобальної нерівності в доходах населення. Це пояснюється тим, що за даними розслідувачів, більшість коштів, які виводяться в офшори, походить з найбідніших держав з низьким або середнім рівнем ВВП.

На міжнародному рівні потрібно зміцнити відповідальність професійних консультантів за співпрацю з компаніями або особами, які не можуть довести законність отримання певних коштів. Третій стороні слід здійснювати перевірку походження коштів, включаючи юридичну перевірку та судово-медичну розвідку, щоб знизити ризик фінансової та репутаційної відповідальності. Це допоможе покращити контроль над нелегальним перетоком коштів та запобігти дискримінації бідних країн, з яких часто вивозяться найбільші суми в офшорні фонди.

Загалом, на мою думку, різні міжнародні організації, такі як Організація Об'єднаних Націй, Європейський Союз, Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, організація економічного співробітництва та розвитку, група розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей і Рада з фінансової стабільності, працюють над удосконаленням міжнародного правового регулювання офшорних механізмів. Хоча ці організації мають різні цілі, вони спрямовані на зменшення впливу офшорів на світову економіку в цілому.

У той же час, варто відзначити, що робота міжнародних інститутів, які займаються правовим регулюванням офшорних механізмів (таких як ООН, МВФ, Світовий банк, ЄС, ОЕСР, ФАТФ, РФС та інші), не завжди демонструє достатню ефективність. Їх методи та підходи до правового регулювання офшорних механізмів часто не узгоджені, що призводить до хаосу в системі контролю за рухом офшорних капіталів. Часто ці організації повторюють один одного або навіть ухвалюють протилежні рішення залежно від внутрішніх та зовнішніх обставин.

Очевидно, що для посилення процесу регулювання офшорних механізмів потрібні національні законодавчі зміни. Тому першочерговим завданням міжнародного співтовариства є створення законодавчої основи, яка забезпечить контроль за фінансовими операціями, що мають глобальне значення. Це

законодавство повинно передбачати застосування ефективних контрольних заходів щодо офшорних механізмів і введення фінансових санкцій проти країн та суб'єктів господарювання, які порушують встановлені правові норми щодо протидії відмиванню грошей та ухиленню від податків.

На мою думку, щоб забезпечити ефективне регулювання офшорної діяльності у правовому полі на міжнародному рівні, необхідно створити Єдиний міжнародний орган. Це може бути РООМ (регулююча організація офшорних механізмів). Дана організація може мати великий вплив, а також виконувати ряд важливих функцій для боротьби з офшорами:

- збір даних щодо наявних офшорних організацій в світі та створення спеціального списку на основі параметрів, що наявні у відкритому доступі.
- розробка реєстру осіб та юрисдикцій, які мають будь-яке відношення до ведення офшорної діяльності;
- обмін даними між усіма країнами з приводу податкових надходжень та фінансових звітів (стосується лише тих країн, які входять до так званих офшорних зон);
- прозорість фінансових операцій з урахуванням банківської таємниці. При цьому усі транзакції офшорів мають бути чітко регульованими та контролюватись відповідними органами;
- встановлення єдиної ставки податку для організацій, які входять до офшорних зон.

Підсумовуючи вищевикладене, важливо відзначити, що у міжнародній спільноті існує різне ставлення до офшорних механізмів. З одного боку, вони дозволяють привертати інвестиції та підтримувати економіку країни, а з іншого боку, створюють можливості для відмивання "неправедних" коштів і ухилення від оподаткування або виведення капіталу. Проте офшорні механізми дозволяють окремим державам або територіям забезпечити конкурентні переваги на світовій арені. Міжнародна податкова конкуренція, що виникає завдяки офшорним механізмам, примушує переглядати існуючі податкові системи з метою забезпечення розвитку світової економіки.

2.3 Проблеми і перспективи розвитку офшорного бізнесу в Україні

В найближчі роки інтерес до українського офшорного програмного забезпечення буде тільки зростати. Це пов'язано з тим, що Україна має велику кількість талановитих працівників ІТ сектору, які пропонують безліч інноваційних рішень та ідей. При цьому витрати на реалізацію додатків є мінімальними у порівнянні з європейськими країнами. В 2020 році ринок з розробки ПО для офшорів в Україні оцінювався експертами в 3.6 мільярда доларів США [9]. Сукупні темпи зростання CAGR, що складають 16,2%, мають аналогічні показники [9].

Україна зазнає значний попит на послуги з розробки програмного забезпечення, переважно з Західної Європи та Сполучених Штатів. Банківські та фінансові послуги, охорона здоров'я, телекомунікації, енергетика та електронна комерція є основними галузями, що підтримують розвиток українського ринку програмного забезпечення.

Уряд країни надає значну підтримку розвитку цієї галузі та прийняв ряд заходів для її стимулювання. Країна створила спеціальні економічні зони з податковими пільгами та іншими пільгами для компаній, які там діють, а також віддана ініціативам підвищення якості технічної освіти.

На сьогодні в Україні наявний величезний кадровий потенціал та резерв талановитих працівників у цій сфері. Крім того, ліберальні регуляторні особливості та відсутність серйозного впливу з боку держави додають певні переваги. Завдяки цим факторам велика кількість розробників ПО для офшорів інвестують в українських спеціалістів, адже вони мають відповідну кваліфікацію, досвід та вміння у сфері інформаційних технологій.

Найближчими роками Україна матиме всі шанси, щоб стати лідером з розробки програмного забезпечення, яке стосується офшорної галузі. Для цього сьогодні є всі наявні можливості – як технічні, так і кадрові. Не дивлячись на той факт, що проблема боротьби з офшорами є досить вагомою для України, реальних кроків для вирішення питання поки що не було. Насамперед це стосується

організацій, що зареєстровані на території інших держав, але працюють в Україні. Крім того, до країни надходять кошти від світових держав в обхід податкових навантажень.

Останні дослідження економічної галузі звертають увагу на проблему деофшоризації, яка ще не отримала достатньої уваги. Для визначення шляхів деофшоризації в українській економіці необхідно проаналізувати основні причини, з яких бізнес використовує офшорні юрисдикції:

- проблеми ведення бізнесу в країні, пов'язані з власністю та податковою системою;
- додаткові конкурентні переваги, які надаються офшорами українським компаніям;
- недостатня розвиненість фондового ринку, оскільки українські компанії рідко здійснюють публічне розміщення акцій;
- низькоефективна структура іноземних інвестицій в економіку України.

Всі згадані фактори, які призвели до розвитку офшорного бізнесу в Україні, є внутрішніми причинами, тобто їх вирішення не залежить від валютної політики держави. Тому, будь-які кроки щодо контролю за витоками капіталу мають здійснюватись через національне законодавство та дії державних органів.

В загальному сенсі можливо визначити кілька концептуальних заходів, спрямованих на деофшоризацію української економіки. Серед них варто виділити: поліпшення економічної ситуації та збільшення привабливості країни для інвестицій; встановлення контролю над валютною, податковою, митною та інвестиційною сферами; визначення відповідальності осіб, які керують офшорними компаніями (повне розкриття кінцевих бенефіціарів); проведення амністії для капіталу, що знаходиться у офшорних компаніях; розробка процедур повернення незаконно вивезених коштів назад до резидентів країни; посилення міжнародного співробітництва правоохоронних органів у справах, пов'язаних з офшорним бізнесом; збільшення відповідальності фірм при реєстрації або придбанні офшорних компаній; насування відповідальності на керівництво компаній, які використовують незаконні схеми вивезення капіталу, обхід

акціонерів; встановлення оподаткування у разі виявлення наявності офшорних компаній; покращення технологічної інфраструктури та контролю за міграцією капіталу в держави, що входять до офшорних зон.

Щоб залучити велику кількість інвесторів Україна повинна створити певні умови. Введення вільних економічних зон, які використовуються в багатьох країнах світу, є ефективним інструментом для формування державних та корпоративних фінансових ресурсів. Це допоможе збільшити бюджетні надходження за рахунок привабливих інвестицій та інших джерел, а також надасть підприємцям можливість працювати на більш вигідних умовах.

Для українських підприємців, які стикаються з важкою податковою системою, недосконалою структурою власності та недостатньою законодавчою базою, офшорні зони стають одним з небагатьох засобів збереження капіталу та участі в міжнародних проектах, а також отримання фінансових ресурсів у будь-який час та по всьому світу.

Розвиток та становлення офшору, як явища в Україні, відбувається з певними складнощами. Пропонується розглянути ключові проблемні питання:

По-перше, ті, хто “За” або “Проти” офшорного бізнесу на території України мають невеликий багаж знань щодо поняття “офшор”. Велика частина населення держави вважає, що офшор – це лише про відмивання грошових коштів з бюджету через приховані канали.

По-друге, українське законодавство в повній мірі не відповідає до норм з регулювання офшорів щодо інших держав. Відмінності є в законодавчій базі Європейського Союзу та країнах, що входять до СОТ. На західній експертній спільноті висловлюється думка, що податкові пільги, надані у Вільних Економічних Зонах (ВЕЗ), не слід розповсюджувати на компанії, які експортують до країн Європейського Союзу більш ніж 80% своїх продуктів.

По-третє, наявна затримка між появою потенційних інвесторів і розробкою конкретних програм, які б забезпечили їх реальне залучення. Немає обґрунтованої причини встановлювати в офшорах мінімальні вклади для потенційних інвесторів, що часто складаються з шести нулів, оскільки Вільні Економічні Зони спрямовані

на привернення малих і середніх інвесторів. Такі інвестори виявляють більшу оперативність, гнучкість та готовність до інновацій, і мають можливості для оживлення малого і середнього бізнесу в депресивних регіонах. Саме середні і малі компанії створюють сприятливе середовище для розвитку розвиненої інфраструктури, зростання капіталу і досягнення соціальної стабільності. Великі бізнеси приходять, коли вже успішно функціонує малий і середній бізнес у Вільних Економічних Зонах.

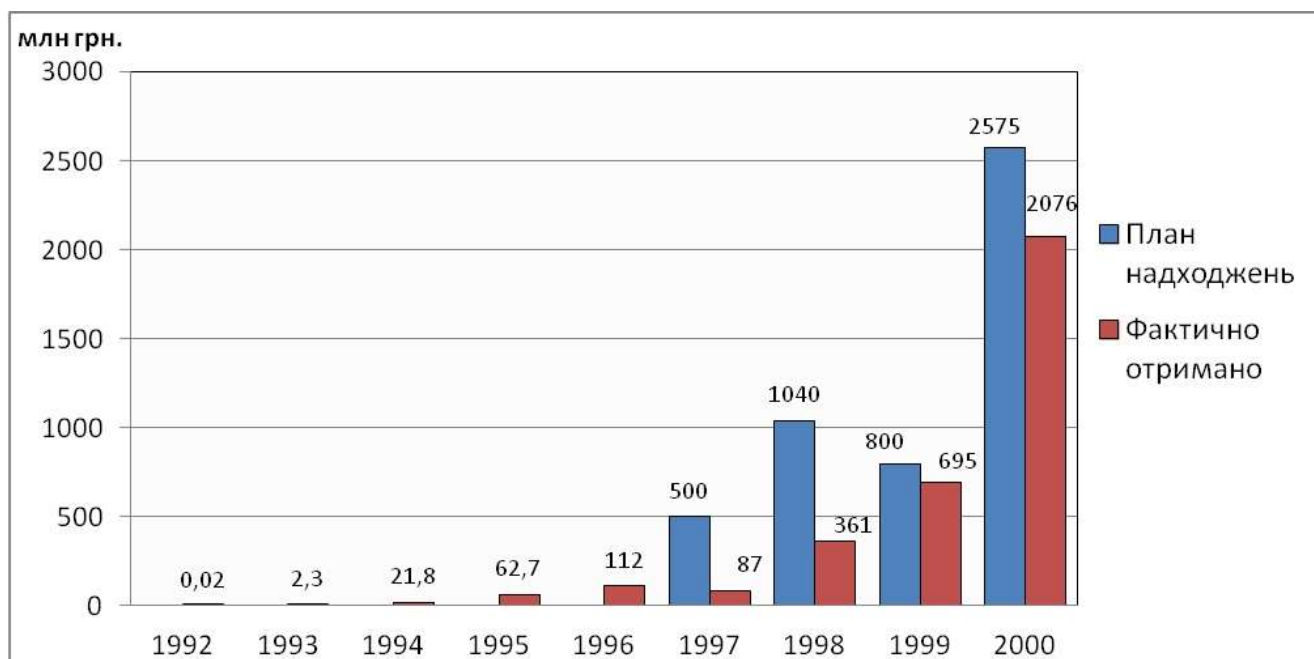

Рис. 2.1. Планові та фактичні обсяги надходження коштів від приватизації державного майна до бюджету України за 1992- 2000 рр. [за даними Фонду держмайна України].

По-четверте, бюджетні кошти найчастіше використовуються нецільовим способом (за межами розвитку ВЕЗ). Навіть якщо уряд намагається надати пільги потенційним інвесторам, може виявитися, що цих заходів недостатньо для приваблення капіталу. У світі існує багато вільних економічних зон з більш привабливими умовами для інвесторів, ніж українські. Зараз експерти вважають, що основними факторами, що впливають на це, є політична стабільність країни, інвестиційні гарантії, якість інфраструктури, кваліфікація робочої сили та інші спрощення.

Також, щоб офшорні зони успішно функціонували, необхідна добре налагоджена система управління. Україні, на жаль, майже не вистачає фахівців, які б добре розуміли специфіку проблем функціонування вільних економічних зон. Надсилати їх на навчання в інші країни або запрошувати викладачів з-за кордону є дуже дорогим заходом.

І наостанок, один із ключових аспектів роботи вільних економічних зон (ВЕЗ) - створення позитивного іміджу перед міжнародним співтовариством. Однак, на сьогоднішній день у цій сфері існує багато об'єктивних і суб'єктивних недоліків. За оцінками американських експертів, навіть невелика спеціальна економічна зона повинна виділяти не менше 1 млн.долл. для проведення рекламних кампаній.

В цілому, розвиток офшорного підприємництва в Україні може бути забезпечений кількома факторами. Серед них - високе податкове навантаження, негативний інвестиційний клімат, поширення кримінальних схем, недоцільна фіскальна політика та використання офшорів для відмивання незаконно отриманих доходів.

На сьогодні в державними органами України офіційно визначено 35 іноземних територій як офшорні зони, але деякі з них потрапили в "чорний" список, і рекомендується утриматися від здійснення експортно-імпортних операцій з ними. Наприклад, Національному банку України заборонено встановлювати кореспондентські відносини з банками, що зареєстровані на Палау, Багамських островах та Науру. Важливо відмітити, що список офшорних зон, що офіційно визнані в Україні, постійно змінюється, і існує багато інших офшорних зон, які не включені до цього списку, що може ускладнити контроль.

Враження про офшорні компанії в Україні є неоднозначними. Велика кількість населення вважає, що офшорна організація пов'язана з незаконними фінансовими операціями. За рахунок тиску міжнародних партнерів українське законодавство вводить законодавчі ініціативи.

Головною метою є боротьба з відмиванням грошових коштів. На сьогодні Україна знаходиться на шляху пошуку регуляційних рішень та юридичних площин щодо офшорної діяльності. Якщо на законодавчому рівні не встановлено принципи

існування офшорної діяльності, то її регуляція на території України не може бути реалізована в повній мірі. Складна економічна ситуація в країні, а також тиск зовнішніх чинників спонукають велику кількість компаній реєструватися в офшорних зонах з метою відмивання податків та переходу до тіньової економіки.

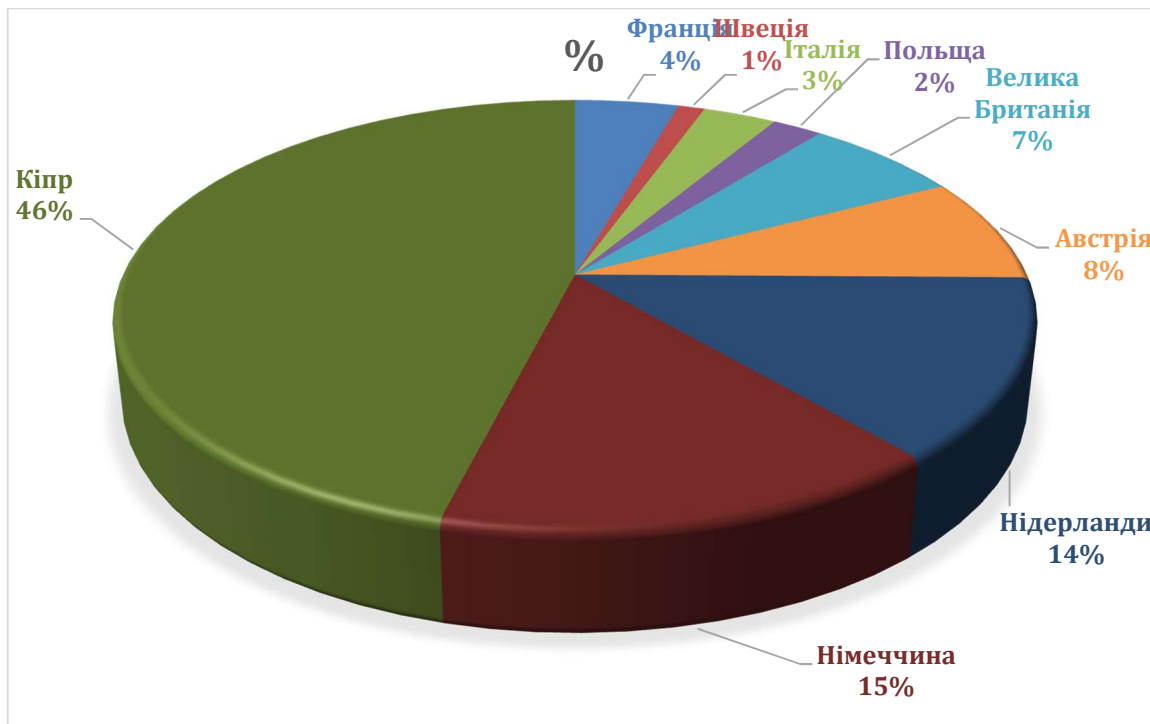

Рис. 2.2 – Географічна структура прямих іноземних інвестицій в економіку України, %

Рисунок 2.2 показує географічну структуру прямих іноземних інвестицій в економіку України, % (актуально на 2015 рік). На рисунку зображені сукупні інвестиції. Дані взято з Державного комітету статистики.

Починаючи з 2014 року, український експорт та імпорт активно переорієнтуються від традиційних офшорних країн. Наприклад, експорт до Кіпру значно зменшився, менше ніж на 50 млн доларів США, що в п'ять разів менше, ніж у 2014 році. Також торгівля з Белізом та Британськими Віргінськими островами практично припинилася, незважаючи на значні обсяги експорту в минулому (175 млн доларів США до Белізу та 385 млн доларів США до Британських Віргінських островів у 2013 році) [11].

Аналогічна тенденція спостерігається і у секторі послуг. За 9 місяців 2015 року експорт та імпорт послуг до Кіпру та Віргінських островів зменшилися на 43% і 36,4% відповідно. Це відбувається в умовах загального зниження зовнішньої торгівлі. Обсяги експорту товарів з України скоротилися на 32,7%, а імпорту - на 33,6% за підсумками третього кварталу 2015 року [11]. Експорт та імпорт послуг також зменшилися на 20% за 9 місяців 2015 року. Хоча це не є головним фактором зменшення торгівлі через офшори, воно впливає на рівень використання цих зон як посередників. У кінцевому підсумку, без системного розв'язання питання виведення капіталів, це становить загрозу для подальшого існування економіки.

В 80-х і 90-х роках минулого століття, коли в Україні відбувалося неконтрольоване накопичення капіталу, розвинені західні країни почали боротися з офшорними утвореннями. Так, у 1989 році була створена FATF («Міжнародна група з протидії відмиванню брудних грошей»), яка зосередила свою увагу на виведенні капіталу до офшорних зон. Ця міжурядова організація навіть домоглася того, щоб Україна прийняла закон, який запроваджує відомі 40 рекомендацій щодо боротьби з відмиванням грошових коштів.

Протягом 1998 року була опублікована згадувана доповідь ОЕСР, яка поставила боротьбу з офшорами на новий рівень. Зараз велика увага приділяється впровадженню міжнародних угод щодо обміну податковою інформацією. У 2010 році США підписали односторонній договір про оподаткування іноземних рахунків (FATCA), який передбачає фінансові санкції для банків, що відмовляються розкривати інформацію про рахунки жителів Сполучених Штатів.

У 2014 році країни ОЕСР уклали угоду про обмін податковою інформацією, яка почала діяти з 2017 року. Ця угода призначена для боротьби з незаконним виведенням капіталів з цих країн. Варто зазначити, що вимоги до менш розвинених країн менш жорсткі. Ймовірно, це пов'язано з тим, що основні офшорні центри були створені на територіях, які безпосередньо або опосередковано контролюються цими державами. Вони виступають як

інструмент глобального перерозподілу ресурсів, поряд з кредитуванням. В результаті, офшорні зони містять близько 17-20% капіталів розвинутих країн, що становить вдвічі менше, ніж в країнах, що відрізняються активним економічним розвитком.

Починаючи з 2000-х років в українському законодавстві прийняті певні ініціативи щодо питання офшорів. Зокрема було прийнято ряд законів і нормативних актів, спрямованих на посилення контролю та відповідальності за зовнішньоекономічну діяльність. Було зміцнено валютний контроль, обмежено можливості офшорних компаній приватизувати українські підприємства, розроблені правила для запобігання недооцінці вартості імпортованих товарів, введені штрафи за репатріацію капіталів до офшорних зон та інше.

Однак через те, що зупинка цих потоків могла загрожувати існуванню окремого класу, який мав вплив на політичні процеси, такі заходи були обходжені або знаходилися нові шляхи обхідного маневрування законом. Це стало очевидним навіть у випадку з Кіпром, який декілька разів включали та виключали зі списку офшорних країн, залежно від політичної ситуації. В даний час, у 2015 році, уряд України розширив список контрольованих країн та територій до 75. Існують спроби застосування Закону про Трансфертне ціноутворення, який натрапив на опір найбільших імпортерів та експортерів, і так і не був належним чином реалізований на території держави.

Таким чином, варто зазначити, що проблема виведення грошових коштів з України на території інших держав непрямим шляхом та з метою відмивання має глобальний характер, і може становити ризики для розвитку економіки. Необхідно розробляти дієві механізми та законодавчі ініціативи, щоб захистити економіку від впливу сторонніх офшорних організацій. В подальшому ми будемо намагатися досліджувати та оцінювати масштаби витоку грошових коштів, а також розберемо ключові схеми офшорів, що є затребуваними серед українського бізнесу. Крім того, важливо знайти юридичні та правові шляхи для вирішення вказаної проблеми.

2.4. Наслідки офшорної діяльності для української економіки

Труднощі, з якими зіткнулися українським бізнесменам під час підприємницької діяльності, стимулюють їх активно пошукувати способи мінімізації податків, зокрема, шляхом створення офшорних компаній. Це призводить до недоотримання бюджетом значних податкових надходжень. Незважаючи на те, що законом не забороняється створення таких фірм в офшорних юрисдикціях, дохід офіційно зараховується суб'єктам господарювання інших країн. Усі маніпуляції, пов'язані з таємницею доходу в офшорних зонах, відомі як "офшорні схеми". Функціонування офшорних юрисдикцій та офшорних операцій передбачає складний механізм організації. Цей механізм може включати такі компоненти:

- інституційні (взаємозв'язки між інститутами під час ведення офшорної діяльності);
- правові (законодавчі акти та норми, що регулюють діяльність офшорних організацій);
- організаційні (заходи, що організовують офшори на території відповідних країн);
- економічні (регуляція податкових навантажень, фінансових операцій тощо).
- фінансові (сукупність механізмів для формування, перерозподілу грошових коштів тощо);
- інформаційні (ведення комунікації, інформаційної діяльності в країнах, що входять до офшорних зон).

Іноді національні компанії мають інші мотиви використання офшорних зон. Серед них можна виділити наступні:

- низька або нульова ставка податку. Зазвичай, в офшорних юрисдикціях податок на прибуток майже відсутній або складає всього 1-2%. Багато компаній,

zareєстрованих в таких країнах, не сплачують інші податки, крім щорічного збору, незалежно від величини отриманого прибутку.

- простота реєстрації фірми. В багатьох випадках сума статутного капіталу офшорної компанії не обмежується, а процес реєстрації є швидким та простим, виконується за дорученням;

- відсутність обов'язкової звітності в офшорних юрисдикціях;

- можливість переміщення капіталу та збереження конфіденційності даних про власників;

- добровільний характер присутності засновників компанії.

Діяльність офшорних юрисдикцій має позитивний вплив, пов'язаний з притоком капіталу, що проявляється в створенні сприятливого інвестиційного клімату та збільшенні обсягів інвестицій. Це в свою чергу приносить позитивні наслідки для економіки країн, такі як розвиток фінансових ринків, створення нових робочих місць та зменшення необхідності уряду контролювати діяльність офшорних організацій.

Однак, також існують негативні аспекти діяльності офшорних зон, зокрема: недобросовісна податкова конкуренція та уникнення сплати податків, економічна нестабільність через можливість накопичення великих обсягів капіталу в офшорних зонах, відтік капіталу з країн, збільшення сфери тіньової економіки, зростання безробіття у країнах, що є донорами.

Україна нараховує багато офшорних компаній з різних юрисдикцій - аж з 35. Серед них найпопулярнішою залишається Кіпр. Що стосується американських інвестицій, то ситуація схожа, оскільки більшість "американців" в Україні представлені компаніями, зареєстрованими в відомих "офшорних" штатах, таких як Делавер, Вайомінг та інші. Ці компанії в США називаються "Shell Companies" або "коралові" компанії, оскільки часто у їхніх назвах зустрічаються суфікси "Ltd", "Inc", "Llc", "Co", "GmbH". Міжнародна практика відома комбінованими схемами зв'язків, які включають багато фірм, розташованих у різних офшорних зонах. Сьогодні поширені схеми з участю 10-15 контрагентів-компаній.

Співробітництво з офшорними зонами має велике значення для України, і з кожним роком обсяги офшорних операцій зростають. Наші підприємці та олігархи добре розуміють всі переваги, які надаються учасникам цього процесу. Тому співпраця з Кіпром, як найближчою офшорною зоною, має особливе значення для України. Ці операції з капіталом займають значну частку в експортно-імпортних операціях держави.

Негативний вплив офшорних юрисдикцій на економіку України проявляється як прямий, так і непрямий. Прямі наслідки вже відомі, але також існують непрямі наслідки, які мають важливе значення для держави.

Фактори впливу діяльності офшорних зон на економіку України можуть бути різними. Серед них фінансові фактори, пов'язані з державними фінансами, грошово-кредитним сектором та валютним сектором, а також інвестиційний сектор. Інші фактори включають тіньову економіку, макроекономічні показники, промисловість, сільське господарство, зовнішньоекономічну діяльність та торгівлю. Також важливі соціальні аспекти, розвиток освіти, культури, охорони здоров'я, туризм, проблема криміналізації економіки та екологічні питання.

Особливу увагу слід звернути на проблему тіньових офшорних операцій, яка стала значущою в Україні, оскільки капітали, що вивозяться туди, вже не обмежуються лише бізнесом, але також стосуються владних структур. Тому план дії для розв'язання проблеми тіньових операцій повинен стати шляхом для розвитку економіки з урахуванням законодавства.

На сьогодні Україна відзначається на 16-му місці у світі за обсягами тіньових операцій з капіталом. Головною причиною цієї проблеми є недостатня сприятлива бізнес-атмосфера. Слабка здатність економіки залучати продуктивні інвестиції, недовіра до влади, нестабільний макроекономічний стан та низький рівень розвитку фінансового ринку створюють не вигідні умови для притягнення капіталовкладень. Інвестори вибирають сприятливіші бізнес-середовища для розміщення своїх коштів. Ситуація в Україні свідчить про необхідність пошуку організаційно-правового механізму для протидії відмиванню грошей, отриманих забороненим способом.

Серед широкомасштабних заходів для вирішення проблем, пов'язаних з офшорними зонами, можна виділити наступні:

- розвиток ефективної нормативно-правової бази, що стосується діяльності офшорних зон;
- зміцнення регулюючих та контролюючих заходів щодо офшорного бізнесу;
- оптимізація податкового навантаження, залежно від стану ринку та його активності;
- посилення співпраці з міжнародними організаціями для гармонізації національного законодавства;

Законодавство має передбачати застосування жорстких заходів щодо моніторингу та контролю офшорного фінансового сектора, введення спеціальних штрафів та серйозних санкцій проти країн і компаній, які порушують встановлені правові норми в боротьбі з незаконними фінансовими махінаціями.

Вимагається проведення широкомасштабних реформ правової і контрольної систем фінансового сектора держав, які включені до чорного списку. Ефективна співпраця між міжнародними фінансовими організаціями та політичними колами країн є визначальною для успішного вирішення цього питання.

Всі заходи для подолання негативних наслідків офшорних зон можна розділити на невідкладні, необхідні та додаткові.

Невідкладні заходи включають:

- вимога відкривати резидентам валютні депозити, у яких повністю враховані кошти під договорами, що передбачають авансові розрахунки;
- регулювання взаємозв'язків між органами, що здійснюють валютний контроль;
- внесення змін до Цивільного кодексу, включаючи виділення нового виду юридичної особи - офшорного товариства, визначення умов його створення, реорганізації та ліквідації;
- зміни до Закону України "Про господарські товариства", включаючи нову частину, що регулює діяльність офшорних компаній;

- формулювання критеріїв у Податковому кодексі України, які використовує Кабінет Міністрів при формуванні списку "податкових гаваней";
- прискорення затвердження законів України "Про легалізацію коштів, здобутих злочинним шляхом" та "Про повернення капіталів, вивезених з України";
- розробка ефективної форми контролю за грошовими операціями в країні для Національного банку України та Міністерства фінансів;
- стимуляція щодо підвищення безготівкових оборотів грошових коштів;
- накладення заборони на кредити, що не контролюються відповідними органами та державними структурами.

Серед необхідних заходів для подолання негативних наслідків офшорної діяльності відносяться наступні:

- Використання факторингу, що дозволить вітчизняним експортерам отримувати достовірну інформацію про фінансово-господарський стан іноземних партнерів перед укладанням експортних угод, а також гарантувати отримання винагороди за експортовані товари, що сприятиме позитивному розвитку національної економіки.
- Внесення змін до Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців" зі встановленням системи реєстрації офшорних компаній.
- Розширення обмежень для нерезидентів з офшорним статусом на всіх нерезидентів, що знаходяться в "податкових гаванях".
- Завершення роботи щодо підписання Українсько-Кіпрської конвенції про уникнення подвійного оподаткування.
- Прийняття змін до діючого законодавства для гармонізації з рекомендаціями Групи з опрацювання заходів проти відмивання коштів (FATF).
- Розкриття та припинення діяльності злочинних груп, що займаються банківською сферою та регіональною економікою, де існують значні можливості для відмивання коштів, отриманих незаконним шляхом.
- Децентралізація та зміцнення судових і правоохоронних органів.

– Посилення захисту прав акціонерів, інвесторів та кредиторів шляхом перетворення їх захисту з урахуванням потреб держави.

Щоб повністю подолати негативні наслідки офшорної діяльності можна також використовувати додаткові заходи:

– більш вдосконалений валютний контроль, зокрема з боку уповноважених банків, щодо дій їх клієнтів, пов'язаних з міжнародними переказами коштів, які потребують особливої уваги;

– поліпшення процесу первинного валютного контролю;

– розробка низки підзаконних нормативно-правових актів, які регулюватимуть діяльність офшорів на території країни;

– забезпечення щорічної публікації даних про діяльність ДПС у сфері протидії мінімізації податкових зобов'язань з використанням "податкових гаваней";

– поширення інформації через ЗМІ про заходи, що приймаються в боротьбі з відмиванням коштів, отриманих незаконним способом;

– пропаганда продуктивних форм і методів боротьби з тіньовими офшорними схемами.

Вказані вище шляхи вирішення проблеми офшорних зон потребують активних дій з боку держави та тісного партнерства між країнами. Звернемо увагу на рисунок 2.3, який показує Україну на світовій арені офшорингу.

Офшорні зони надають підприємствам можливість знижувати податкове навантаження, але водночас спричиняють значний відтік коштів з державних бюджетів. Раніше офшори використовувалися для оптимізації оподаткування, спрощення та прискорення зовнішньоекономічних операцій, організації виробництва та управління, але в даний час основною проблемою є втрати коштів та приховування реального прибутку. Навіть країни з високим рівнем економіки відчують гострий відтік коштів з державних бюджетів. Гроші виводяться з таких країн або інвестуються у країни з низьким рівнем економіки, які мають привабливі можливості для капіталовкладень.

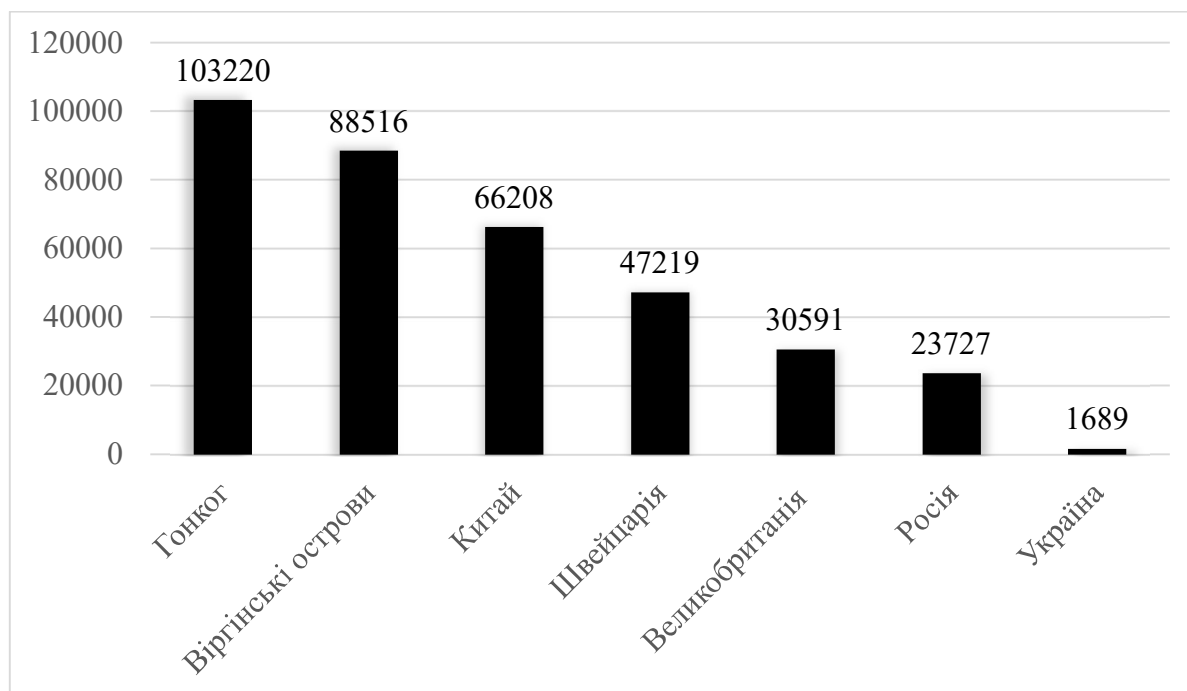

Рис. 2.3. Позиція України в офшорній спільноті на глобальній арені

Протягом останніх років тіньовий виток грошових коштів за межі України постійно збільшується. Велика частина з цих коштів могла б бути спрямована на більш нагальні потреби: наприклад, з метою погашення зовнішнього та внутрішнього боргу. В результаті неправильної політики бізнес та населення держави зазнає страждань, що призводить до погіршення економічної ситуації. За статистикою більше 90% вкладень з України переправлено на території Кіпру за допомогою юридичних угод, що звільняють інвестора від додаткового оподаткування. Крім того, країна пропонує сплатити лише мінімальний реєстраційний збір (рис. 2.4).

Варто розуміти, що політика боротьби з офшорами все ж поступово інтегрується до антиофшорних принципів Європейського союзу. На сьогодні Україна є учасником міжнародних організацій IFA, МВФ та ОЕСР, при цьому існує величезна доля інших інститутів, з якими держава поки що не співпрацює. Регулювання витоку державних коштів та зменшення ризиків втрати бюджету має здійснюватись на законодавчому рівні та відповідно до вимог країн-партнерів.

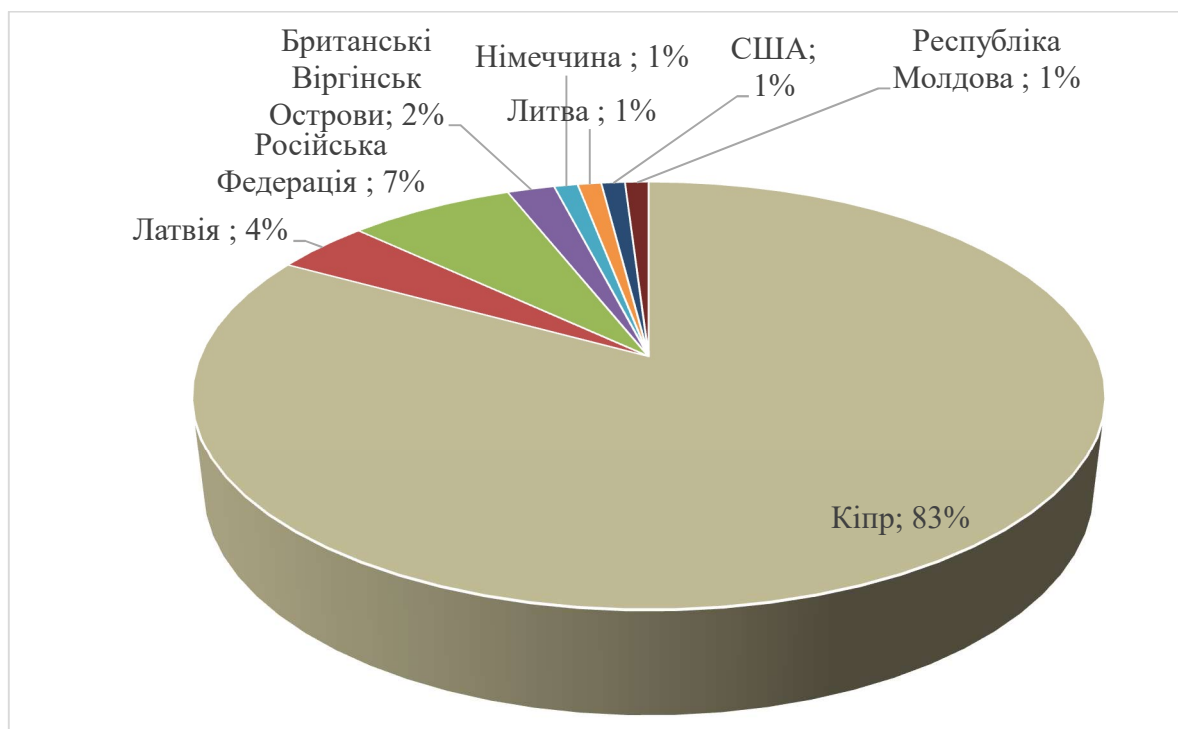

Рис. 2.4. Інвестування з України на території інших держав протягом 2019 року

За даними сайту Atlasiko, Україна посідає перше місце з аутсорсингу у 2023 році. У 2023 році український ІТ-сектор продовжує розширюватися як кількісно, так і якісно. Статистика про стан аутсорсингових і аутстафінгових операцій в Україні демонструє хороші результати навіть під час війни. У 2022-2023 роках попит на аутсорсинг в Україні різко зріс, оскільки все більше іноземних корпорацій визнали переваги співпраці та підтримали українські ІТ-фірми. Очікується, що до 2024 року число технічних фахівців в Україні збільшиться в 2 рази і досягне 450 тисяч. У 2022 році обсяг експортованих ІТ-послуг збільшиться на 23%. Зі статті в блозі Atlasiko ви можете дізнатися більше про стан індустрії ІТ-аутсорсингу в Україні [39].

Держави повинні самостійно вживати заходів для запобігання відтоку коштів за кордон, зокрема, лібералізувати валютно-податкове законодавство, покращувати контроль за ціноутворенням та діяльністю іноземних компаній, та активно боротися з плануванням відтоку коштів за кордон. Позитивними змінами можна відзначити закон, який зобов'язує КІК та контролюючих осіб

оподатковувати свої доходи. Крім того, до декларації повинен додаватися звіт про прибутковість, а у випадку його відсутності - аудиторський звіт щодо фінансової звітності.

Україна була першою державою, яка опублікувала інформацію про бенефіціарних власників компаній. У жовтні 2014 року був прийнятий закон, який зобов'язує всі організації представляти дані про своїх власників до Єдиного державного реєстру. Однак через недостатній контроль з боку законодавства, якість даних в реєстрі залишає бажати кращого. Деякі компанії відмовляються надавати інформацію про своїх власників, а деякі навіть намагаються представити неправдиві дані. Центр протидії корупції провів аналіз даних Єдиного державного реєстру та виявив, що значна кількість компаній зазначила номінального власника замість кінцевого бенефіціара.

Також, порівнявши дані з реєстру Великої Британії, було виявлено значні відмінності від даних українського реєстру. Четверта частина компаній взагалі не надала відповідну інформацію про бенефіціарів або внесла некоректні дані, де власником виступає номінальний власник або використовується офшорна юрисдикція для структури власності. Тому Єдиний державний реєстр потребує вдосконалення механізму верифікації кінцевого бенефіціара та посилення юридичної відповідальності за подання некоректних даних.

Сьогоднішній стратегічний напрямок розвитку держави стосується лише короткострокової перспективи. На жаль, важко сказати про наявність довготривалого плану щодо зростання економічних показників. Формування політичних принципів на роки вперед допоможе значно покращити економічне становище, а також виділить державу на фоні Європейських країн.

Щорічно більше 8 мільярдів доларів виводяться в офшорні юрисдикції, що перевищує розмір ВВП країни. Для боротьби з цим явищем необхідно переглянути та прийняти нові списки офшорних зон, визначених відповідними світовими інституціями, і негайно заборонити будь-яку діяльність з офшорними зонами, що увійшли до цих списків. Потрібно також провести реформи, які зроблять взаємовідносини з іншими офшорними зонами менш привабливими, оскільки

неможливо повністю припинити цей механізм одночасно. Україна вже прийняла закон, який запобігає розмиванню бази оподаткування та перенесенню прибутку в офшорні зони, що свідчить про впровадження міжнародних стандартів. Крім того, країна приєдналася до плану BEPS та зобов'язана впровадити чотири етапи:

- Вдосконалення податкової політики шляхом комплексної боротьби зі зловживаннями.
- Контроль за виконанням системи подвійного оподаткування.
- Вдосконалення правового законодавства щодо утворення цін.
- Розробка нових механізмів для міжнародної взаємодії з принципів подвійного оподаткування.

Зменшення податків не є рішенням для проблеми тіньового відтоку коштів до офшорів. Навпаки, це може створити нові проблеми, такі як зловживання в бізнесі, який стає більш доступним. Спочатку необхідно регулювати використання бюджетних коштів та змінювати політичний курс. Коли резиденти бачитимуть, що їх податки дійсно використовуються в державному бюджеті, покращиться рівень життя, медицина, технології та інформаційний прогрес. Це також зменшить корупцію та частково призведе до повернення коштів до бюджету. Закриття зовнішнього боргу також знизить рівень інфляції та привертає більше інвестицій в країну. Покращення якості товарів і послуг також сприятиме зростанню ВВП на душу населення та збільшенню експортної складової ВВП. Декілька можливих способів оптимізації політики, що спрямована на боротьбу з офшорами:

- розробити сприятливі економічні умови для підприємництва та фінансової діяльності, що сприяють збереженню коштів у бюджеті, розвитку внутрішніх компаній та збільшенню інвестицій. Покращити прозорість в управлінні бізнесом, забезпечити прозорість у правовій та судовій системах;

- змінити механізми діяльності компаній, що базуються в Україні, зробити їх значними платниками податків, збільшити частку прибутку, що спрямовується на соціальний захист та програми. Створити сприятливі умови для розвитку таких компаній, забезпечити їх доступ до вигідних кредитів, розробити спрощену систему оподаткування, що унеможливіє контроль над цими компаніями з боку

транснаціональних корпорацій. Підтримувати розвиток бізнесу на території України;

– для поліпшення процесу деофшоризації дуже важливо внести законодавчі реформи в галузі ціноутворення та посилити контроль над цінами.

Крім вищезгаданого, досить важливим кроком є реалізація реформи у сфері боротьби з корупцією. До тих пір, поки оподатковані кошти не надійдуть до бюджету, підприємці не будуть зацікавлені у прямому оподаткуванні. Забезпечити ефективний контроль над рівнем корупції – одне з ключових завдань, які потрібно починати виконувати вже зараз.

ВИСНОВКИ

У бакалаврській роботі розглянуто ключові особливості розвитку офшорних компаній, а також ідентифіковано проблеми їх діяльності на території України та інших держав. Завдяки проведеному дослідженню вдалося сформулювати висновки:

По-перше, було проаналізовано теоретичні засади та поняття “офшорів”. Завдяки аналізу можна відзначити, що офшорні зони становлять неодмінну частину світової економічної сфери та є виявом сучасної глобалізації. Для держави вони представляють новий вид діяльності, за допомогою якого створюється сприятливе середовище для притягнення інвесторів з інших країн.

По-друге, завдяки дослідженню ми зрозуміли, що функціонування офшорних зон негативно впливає на українську економіку, оскільки держава втрачає великі суми коштів, які не надходять до державного бюджету. Для протидії масовому відтоку капіталу в офшорні зони, рекомендується органам управління спростити багато податкових інструкцій, скасувати ряд валютних обмежень, що стосуються взаємодії українських підприємств з іноземними контрагентами, а також розробити ефективну стратегію для розвитку бізнес-структур і поліпшення підприємницького середовища з урахуванням світових практик інтеграції.

Також варто зазначити, що наслідки офшорів можуть бути позитивними. Офшорні зони приваблюють своїми специфічними умовами ведення діяльності (такими як низьке або нульове оподаткування, анонімність власників та керівників, спрощення та прискорення різних фінансових та економічних операцій).

По-третє, щодо негативних наслідків, відмічається зниження економічного потенціалу світової економіки. Через регулярне відмивання грошових коштів країна втрачає велику частину фінансів. Саме тому необхідно забезпечувати ефективне законодавче регулювання офшорної діяльності шляхом введення часткового або повного контролю фінансових операцій, доходів, податків на прибуток тощо. Ключова мета не полягає у повному знищенні офшорних явищ. Завдання полягає лише в забезпеченні прозорості інформації та запобіганні руйнації економіки

держави. Активна співпраця з інститутами ОЕСР, ФАТФ та ООН може значно посприяти цьому питанню.

Україна, як держава, має невеликий вплив та зовсім малі обсяги офшорних компаній. Однак країна все ж значно відчуває негативні наслідки від відпливу коштів через використання офшорних зон резидентами. Більшість річних інвестицій, що надходять до країни, становить понад 70% від загальної суми, і багато з них прямують до Кіпру, де потім вивозяться значні суми доходів українських резидентів. Це призводить до значних втрат в державному бюджеті та негативно впливає на фінансову безпеку України. Незважаючи на те, що Україна вже співпрацює з окремими міжнародними інституціями, які займаються боротьбою з офшорною діяльністю, країна повинна самостійно внести зміни в свою політику. Вона ще не входить до деяких міжнародних інституцій, які займаються цим питанням, і не отримує достатньої уваги з боку європейських інституцій. Тому Україні потрібно самостійно приймати рішення та вносити зміни в свою політику, щоб зменшити втрати і позитивно вплинути на ситуацію з тіншовим відмиванням грошей.

Необхідно зробити нові кроки на шляху до регулювання офшорної діяльності. До уваги повинні братися не лише соціальні показники, але й створення нових реформ та законодавчих актів для розвитку економіки. Рекомендовано значно покращити регулювання ціноутворення, а також оптимізувати роботу КІК. Реформи мають бути проведені в суцільній економічній площині. Це стосується не лише офшорних зон, але й чутливих корупційних проблем, судових та правових практик.

Якщо необхідні обсяги податків будуть потрапляти до державного бюджету без тіншових принципів, розквіт країни почнеться дуже стрімкими темпами. В результаті країна буде мати можливість сплатити зовнішні борги, що значно підвищить рейтинги у світовій економіці. Одразу на початку розвитку економіки країни будуть надходити нові інвестиції від представників іноземного бізнесу, що є відповіддю на прозорі та вигідні умови ведення справ. Перші кроки до боротьби з офшорами країна вже зробила. Для регулювання цього питання необхідно продовжувати впровадження відповідних реформ, що матиме позитивний вплив на стан економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (Дата звернення: 13.05.2023).
2. Що таке офшор. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Офшор>. (Дата звернення: 13.05.2023).
3. Мартиненко В.О., Гордієнко В.П. Аналіз функціонування офшорних зон та шляхи подолання наслідків їх негативного впливу на економіку України. *Економіка і суспільство*. 2018. №15. с. 154-158 URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/15_ukr/25.pdf (Дата звернення: 13.05.2023).
4. Chauhan R., Sherry A., Bhat V. Critical success factors for Offshoring of Enterprise Resource Planning (ERP) implementations — US experience. *Business Systems Research Journal*. 2011. № 3(1). URL: https://www.researchgate.net/publication/252025108_Critical_success_factors_for_Offshoring_of_Enterprise_Resource_Planning_ERP_implementations_-_US_experience (Дата звернення: 13.05.2023).
5. Звіт про діяльність офшорів. URL: https://www.cigref.fr/cigref_publications/RapportsContainer/Parus2007/Exemples_offshoring_2007.pdf (Дата звернення: 13.05.2023).
6. Що таке офшоринг? З визначенням, перевагами та порадами. URL: <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/what-is-offshoring#:~:text=Offshoring%20allows%20businesses%20to%20pay,sustain%20in%20the%20offshore%20location>. (Дата звернення: 13.05.2023).
7. Наказ Міністерства економіки України від 29 жовтня 2013 р. №^[1]_[2]1277«Про затвердження Методики розрахунку рівня економічної безпеки^[1]_[2]України» URL: [http://search.ligazakon.ua/\[1\]_doc2.nsf/link1/ME07222.html](http://search.ligazakon.ua/[1]_doc2.nsf/link1/ME07222.html) (Дата звернення: 01.05.2023).
8. Офшори у світі. URL: https://ru.hromadske.ua/posts/Offshory_V_Mire_7_Klyuchej_Dlya_Ponimaniya (Дата звернення: 01.05.2023).

9. Kravchuk A., Neboha M. Offshoring prosperity: Agroholdings and tax avoidance in Ukraine. URL: <https://longreads.tni.org/offshoring-prosperity-ukraine> (Дата звернення: 13.05.2023).
10. The Ultimate Guide to Offshore Software Development in Ukraine, 2023. URL: <https://turnkey-labs.com/tech-trends/offshore-software-development-in-ukraine/> (Дата звернення: 13.05.2023).
11. Кравчук О. України офшорна. Історія формування вітчизняної моделі економіки, 2015. URL: <https://commons.com.ua/ru/ukrayina-ofshorna-istoriya-formuvannya-vitchiznyanoyi-modeli-ekonomiki/> (Дата звернення: 01.05.2023).
12. Козлова Ю.С., Хуторської П.О. Офшорні компанії, особливості та проблеми офшорного бізнесу в Україні. *Економіка и менеджмент – 2017: перспективи інтеграції и інноваційного розвитку*: збірка матеріалів конференції. (Днепр, 23–24 марта 2017). URL: http://www.confcontact.com/2017-ekonomika-i-menedzhment/7_kozlova.htm (Дата звернення: 13.05.2023).
13. Манзюк О.О. Негативні наслідки діяльності офшорних зон та шляхи їх подолання в Україні. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2013. № 2 (15). С.172-178.
14. Ukraine in Top 30 Gartner's Countries for Offshore and Nearshore. URL: <https://www.symphony-solutions.eu/ukraine-in-top30-gartners-countries-for-offshore-and-nearshore-services/> (Дата звернення: 13.05.2023)
15. Остапчук Д. Антологія офшорів: Путівник по українській офшорній павутині» URL: https://voxukraine.org/longreads/panama/index_ua.html (Дата звернення: 01.05.2023)
16. Смирнова Т. А., Мельник В. Ю. Основні аспекти офшорного бізнесу» URL: http://www.confcontact.com/2016-ekonomika-i-menedzhment/1_smirnova.htm (Дата звернення: 13.05.2023)
17. Фактори успіху офшорингу планування діяльності компаній. URL: https://www.researchgate.net/publication/252025108_Critical_success_factors_for_Offshoring_of_Enterprise_Resource_Planning_ERP_Implementations_-_US_experience (Дата звернення: 13.05.2023).

18. Эрлангер А. Эволюция оффшорного мира: Белиз запустил электронный реестр компаний. URL: <https://internationalwealth.info/offshore-jurisdictions/belize-has-launched-an-electronic-register-of-companies/> (Дата звернення: 01.05.2023)
19. Оффшорні зони. URL: https://studme.org/371248/ekonomika/ofshornye_zony (Дата звернення: 13.05.2023)
20. Оффшори та їх особливості. URL: <https://legalaids.com.ua/ua/ofshory-ta-yih-osoblyvosti/> (Дата звернення: 13.05.2023)
21. Offshore solutions. URL: <https://rostrust.ch/solutions-services/offshore/> (Дата звернення: 01.05.2023)
22. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу DSL 4.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249-15#Text> (Дата звернення: 01.05.2023)
23. Україна і план BEPS: чому офшори відходять у минуле. *Економічна правда*. 29.10.2019. URL: <https://www.epravda.com.ua/projects/offshore/2019/10/29/652879> (Дата звернення: 12.05.2023).
24. Складність офшорних зон в Україні: Путівник по українській офшорній павутині. URL: <https://forum.pravda.com.ua/index.php?topic=923744.0> (Дата звернення: 01.05.2023).
25. Схеми та перспективи виводу капіталів до офшорних зон. URL: <http://www.ufin.com.ua/> (Дата звернення: 01.05.2023).
26. Ahmed Zorome. Concept of Offshore Financial Centres: In Search of an Operational Definition. *IMF Working Paper*, WP/07/87, 2007.
27. Москаленко Н.В. Проблеми, зумовлені функціонуванням офшорних юрисдикцій, та шляхи їх розв'язання. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 10. С. 20-25.
28. Названо країни, через які транснаціональні корпорації найчастіше виводять гроші в офшор. URL: <https://news.finance.ua/ru/news/-/407220/nazvany-strany->

cherez-^[1]skotoryetransnatsionalnye-korporatsii-chashhe-vsego-vyvodyat-dengi-v-offshor

29. Офшор Трансфер – офшори, банки, М., 2013. URL : <http://offshore-transfer.ru> (Дата звернення: 01.05.2023)
30. ГО "Публічний аудит" М., 2013–2015. URL: <http://publicaudit.com.ua>
31. Пешко А. В. Офшорний бізнес, як складова світової економіки. *Держава і регіони*. 2006. № 3. С. 233–236.
32. Соїна О.С Вільні економічні зони як фактор ринкової економіки. *Економіка України*. 1994. № 4. С. 34-41
33. Перелік офшорних зон. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/152436> (Дата звернення: 01.05.2023)
34. Що таке офшори та чим вони небезпечні. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-58790822>
35. Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник. Глобальна економіка 21 сторіччя.?, с.170-190 URL: <https://core.ac.uk/reader/197261520> (Дата звернення: 13.05.2023).
36. Офшори, схеми, відмивання коштів і оптимізація податків: що про це треба знати. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2020/12/12/669095/> (Дата звернення: 13.05.2023).
37. Клек А. Діяльність офшорних зон та їх вплив на економіку України. 2019. URL: <http://libfor.com/index.php?newsid=3564> (Дата звернення: 13.05.2023).
38. 11 Best Countries For Outsourcing In 2023. URL: <https://atlasiko.com/blog/it-community/best-countries-for-outsourcing/> (Дата звернення: 13.05.2023)
39. Schultz S., Strzemzalski J., Friis J. Executive Brief. Outsourcing 2020. URL: <https://investinpomerania.pl/en/plik/fmEeL3v7vTykY645xKcgBY5VusLBpr03nMGQzWn6gcQ> .

ДОДАТКИ

Додаток А

ГЕОГРАФІЧНЕ РОЗТАШУВАННЯ ВЛАСНИКІВ
ОФШОРНОГО БІЗНЕСУ

Джерело: «Антологія офшорів: Путівник по українській офшорній павутині».
URL: https://voxukraine.org/longreads/panama/index_ua.html

ОСТАННІ ЗВЕДЕННЯ

Україна увійшла до списку 30 найбільших аутсорсингових напрямків Gartner з 2007 року. У своїх щорічних звітах провідна світова дослідницька організація розглядає 72 країни як офшорні зони та перераховує 30 найкращих напрямків.

Gartner використовувала десять критеріїв, які, на її думку, важливо враховувати організаціям при виборі потенційного місця для офшорних або прибережних ІТ-операцій або послуг з бізнес-процесів. Це були: мова, державна підтримка, кадровий резерв, інфраструктура, система освіти, вартість, політичне та економічне середовище, культурна Сумісність, Глобальна та юридична зрілість, а також безпека даних та інтелектуальної власності та конфіденційність.

Враховуючи регіон ЕМЕА, такі країни, як Ірландія, Ізраїль, Північна Ірландія та Південна Африка, отримали хороші оцінки за рівнем володіння мовою через якість та кількість носіїв англійської мови. Однак інші країни, такі як Чехія, Словаччина, Угорщина, Польща та Румунія, віддали належне доступності альтернативних мов, які задовольняють потреби зростаючої кількості покупців з континентальної Європи.

Нещодавно вступили в ЄС Словаччина і Румунія, А також Росія і Україна отримали хороші оцінки за вартістю. Все частіше компанії вибирають офшорних провайдерів у країнах Східної Європи, таких як Україна, де мовні навички кращі, а постачальники аутсорсингових послуг, мабуть, краще розуміють своїх клієнтів, ніж конкуренти, розташовані далі на схід. Українські Офшорні аутсорсингові компанії надають послуги з розробки програмного забезпечення з початку 1990-х років, одна з них Mirasoft Group почала надавати аутсорсингові послуги з розробки програмного забезпечення з 1989 року, і на сьогоднішній день компанія існує вже більше 20 років.

Джерело: «Факти про Україну» URL: <https://interesting-facts.com/ukraine-facts/#ukraine-is-the-top-it-outsourcing-destination>

Имя пользователя: Европейської економіки і бізнесу Гончарова Анаста...	ID проверки: 1015151361
Дата проверки: 20.05.2023 09:38:41 CEST	Тип проверки: Doc vs Internet + Library
Дата отчета: 20.05.2023 09:39:55 CEST	ID пользователя: 100005726

Название файла: ФЕДОРОВА_КГ_Офшорні_компанії_в_міжнародному_бізнесі

Количество страниц: 60 Количество слов: 13675 Количество символов: 104929 Размер файла: 858.06 KB ID файла: 1014832120

3.44%

Совпадения

Наибольшее совпадение: 0.79% с источником из Библиотеки (ID файла: 1014815243)

2.39% Источники из Интернета 265 Страница 62

2.63% Источники из Библиотеки 453 Страница 63

0% Цитат

Исключение цитат выключено

Исключение списка библиографических ссылок выключено

0% Исключений

Нет исключенных источников